

پاسخنامه دوازدهم انسانی

۱۷ مردادماه ۱۴۰۴

ایران تونل
بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

دفتر مرکزی: خیابان انقلاب بین صبا و فلسطین پلاک ۹۲۳ - بنیاد علمی آموزشی قلم چی (وقف عام)

۰۲۱-۶۴۶۳

پدیدآورندگان آزمون

طراحان به ترتیب حروف الفبا

نام درس	نام طراحان
ریاضی	محمد بحیرایی، عارف بهرام‌نیا، گلناز بینقی، محمد پردل نظامی، محمدابراهیم توزنده‌جانی، احمد حسن‌زاده‌فرد، آروین حسینی، علی حسینی‌نوه، پیمان طیار، علیرضا عبدی، سعید عزیزخانی، علی قهرمان‌زاده، فرشید کریمی، عباس مالکی، امیر محمودیان
علوم و فنون ادبی	سید علیرضا احمدی، امیرحسین اشتیری، محسن اصغری، سعید جعفری، رضا رنجبری، سید علیرضا علویان، فرهاد فروزان‌کیا، مجتبی فرهادی، الهام محمدی، محمد مشهدیان، یاسین مهدیان، هومن نمازی
جامعه‌شناسی	ربحانه امینی، آریتا بیدقی، امیرحسین خزایی، فاطمه قریبیان
روان‌شناسی	هانا احمدزاده، حمیدرضا توکلی، محمد حبیبی، محمدعرفان فرهادی
عربی، زبان قرآن	محمود بادپرین، مجید بیگلری، رضا راشدنیا، آرمین ساعدپناه، محمدرضا سوری، امیرحسین شکوری، کامران عبداللہی، حمیدرضا قائدامینی، مصطفی قدیمی‌فرد، مرتضی کاظم‌شیرودی، افشین کریمیان‌فرد، روح‌الله گلشن، سیده محیا مؤمنی، سید محمدعلی مرتضوی، آیدین مصطفی‌زاده، معصومه ملکی
تاریخ و جغرافیا	فاطمه احمدی، علیرضا پدرام، جواد جلیلیان، مریم خسروی دهنوی، محمد رسایی، تابان صیقلی، آپدا فتاح‌زاده، حبیبه محبی، سیدآرش مرتضائی‌فر، فرزانه ناظمی، محمدمهدی یعقوبی
فلسفه و منطق	حسین آخوندی راهنماچی، جواد پاکدل، عرفان دھدشنیا، پرگل رحیمی، محمد رضایی‌بقا، موسی سپاهی، محمد کرمی‌نیا، علی معزی، فیروز نژادنجف
اقتصاد	آفرین ساجدی، سارا شریفی، مهدی ضیائی، احسان عالی‌نژاد

گزینشگران و ویراستاران

نام درس	گزینشگر	مسئول درس	ویراستاران	مستندسازی
ریاضی	محمد بحیرایی	محمد بحیرایی	مهدی ملارمضانی، عباس ملکی	الہہ شہبازی
علوم و فنون ادبی	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	سیدعلیرضا احمدی، فرهاد علی‌نژاد	رضا رنجبری	فریبا رئوفی
جامعه‌شناسی	سیدآرش مرتضائی‌فر	سیدآرش مرتضائی‌فر	مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور
روان‌شناسی	محمد حبیبی	محمد حبیبی	ملیکا ذاکری، سینا غلامی	محمدصدرا پنجه‌پور
عربی، زبان قرآن	احسان کلاته‌عربی	سید محمدعلی مرتضوی	درویشعلی ابراهیمی	لیلا ایزدی
تاریخ و جغرافیا	محمدمهدی یعقوبی	محمدمهدی یعقوبی	فاطمه عزیزی	عطیه محلوچی
فلسفه و منطق	سیده سمیرا معروف	فرهاد علی‌نژاد	امیرمحمد قلعه‌کاهی	سوگند بیگلری
اقتصاد	مهدی ضیائی	سارا شریفی	سپیده فتح‌اللہی، مریم خسروی دهنوی	سجاد حقیقی‌پور

توشه‌ای برای موفقیت

گروه فنی و تولید

مدیر گروه	سید محمدعلی مرتضوی
مسئول دفترچه	فاطمه منصورخاکی
گروه مستندسازی	مدیر: محیا اصغری، مسئول دفترچه: لیلا ایزدی
حروف‌چین و صفحه‌آرا	مehشید ابوالحسنی
ناظر چاپ	حمید عباسی

ریاضی و آمار (۲)

۱- گزینه «۳»

(فهرشیر کریمی)

اگر عدد را x فرض کنیم معکوس مجموع عدد با مکعبش برابر است با:

$$\frac{1}{x+x^3} = x - \sqrt{x}$$

تفاضل جذر عدد از خودش برابر است با:

بنابراین عبارت داده شده به صورت زیر به نماد ریاضی تبدیل می‌شود:

$$\frac{1}{x+x^3} = x - \sqrt{x}$$

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استدلال ریاضی، صفحه‌های ۱۲، ۱۳ و ۱۸)

۲- گزینه «۴»

(مهمرب پررول نظامی)

در این استدلال از قیاس استثنایی به شکل نادرست (مغالطه) استفاده شده است و نتیجه به دست آمده قطعی نیست. زیرا اگر عدد a بر ۵ بخش پذیر باشد. آن گاه رقم یکان آن ۰ یا ۵ خواهد بود. پس روش این استدلال نادرست است و این استدلال یک مغالطه است. و نتیجه به دست آمده ممکن است درست یا نادرست باشد.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استدلال ریاضی، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۳- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

عکس گزاره شرطی که از جابه‌جا کردن مقدم و تالی به دست می‌آید معادل «اگر n بر ۲ بخش پذیر نیست، آن گاه n^2 فرد است». است. اکنون عکس نقیض گزاره شرطی از نقیض کردن هر کدام از گزاره‌ها به دست می‌آید که معادل است با: «اگر n بر ۲ بخش پذیر باشد، آن گاه n^2 زوج است».

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استدلال ریاضی، صفحه ۱۶)

۴- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

زمانی که از علامت یک متغیر اطلاعی نداریم، نمی‌توانیم آن را از طرفین نامساوی حذف کنیم، بنابراین حذف متغیر c از طرفین نامساوی در مرحله (۳) نادرست است.

(ریاضی و آمار (۲)، آشنایی با منطق و استدلال ریاضی، صفحه ۱۶)

۵- گزینه «۲»

(علی قهرمان زاده)

گزینه «۱»: $(۳,۷), (۳,۵)$ عضو رابطه‌اند، پس تابع نیست.
گزینه «۲»: رابطه تک‌زوجی $(۴,۴)$ تابع است.
گزینه «۳»: چون از عدد ۳، دو فلش خارج و به دو مقدار متمایز وارد شده است تابع نیست.

گزینه «۴»: روی دو نقطه توپر یک خط عمودی بکشیم، خط، نمودار را در ۲ نقطه قطع می‌کند که تابع نیست.

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۵)

۶- گزینه «۱»

(فهرشیر کریمی)

تابع f ثابت است، یعنی خروجی‌ها با هم برابرند، پس:

$$a^2 = 4 - a^2 \Rightarrow a = 2$$

تابع g همانی است، یعنی ورودی و خروجی هر زوج مرتب با هم برابرند، پس:

$$m+1=-1 \Rightarrow m=-2$$

$$n+t=4 \quad (۱)$$

$$n^2-t=t \Rightarrow n^2=2t \Rightarrow t=\frac{n^2}{2} \quad (۲)$$

با جایگذاری معادله (۲) در (۱) داریم:

$$n+\frac{n^2}{2}=4 \xrightarrow{\times 2} 2n+n^2=8 \Rightarrow n^2+2n-8=0$$

$$\Rightarrow (n+4)(n-2)=0 \xrightarrow{n \geq 0} n=-4$$

حال مقدار t را محاسبه می‌کنیم:

$$t=\frac{(-4)^2}{2} \Rightarrow t=8$$

$$\Rightarrow a+t=2+8=10$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

۷- گزینه «۱»

(مهمرب پیرایی)

$$\xrightarrow{\text{همانی}} a+1=3 \Rightarrow a=2$$

$$\xrightarrow{\text{همانی}} b-2=4 \Rightarrow b=6$$

$$g(5)=a+b=2+6=8$$

$$\xrightarrow{\text{ثابت}} \begin{cases} 2k=8 \Rightarrow k=4 \\ 2m-2=8 \Rightarrow m=5 \end{cases}$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{2a+b}{m+k} = \frac{4+6}{5+4} = \frac{10}{9}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۲)

۸- گزینه «۴»

(مهمرب پیرایی)

$$-2 < -1 \Rightarrow f(-2) = (-2)^2 - 6 = -2$$

$$3 > 1 \Rightarrow f(3) = 3 \times 3 + 7 = 16$$

$$-1 \leq 0 \leq 1 \Rightarrow f(0) = 5$$

$$\Rightarrow \text{عبارت} = \frac{-2+16}{5} = \frac{14}{5} = 2\frac{4}{5}$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۳)

۹- گزینه «۲»

(سعید عزیزقانی)

تابع f همانی و تابع g ثابت است، بنابراین $g(x)=k$ را در نظر می‌گیریم و چون عرض خط افقی مربوط به تابع g مثبت است، $k > 0$ را در نظر می‌گیریم. در نهایت داریم:

$$\begin{cases} g(-5)=g(-1)=g(5)=k \\ f(2)=2 \\ f(3)=3 \end{cases} \Rightarrow \frac{k^2-2k}{3} = 2k+3$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} k^2-2k=6k+9 \Rightarrow k^2-8k-9=0$$

با توجه به جواب‌های به‌دست آمده در دو معادله، $x=1$ جواب مشترک قابل قبول است.
در نهایت:

$$x=1 \Rightarrow (2 \times 1 + 1)! \Rightarrow 3! = 6$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۵ و ۶)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۱۳- گزینه «۲»

باید دانش‌آموزان از نظر رشته، به صورت یک در میان چیده شوند که این کار به دو روش امکان‌پذیر است.
روش اول: چیدمان به صورت زیر باشد.

$$\begin{matrix} E_1 & T_1 & E_2 & T_2 & E_3 & T_3 & E_4 & T_4 \end{matrix}$$

در این حالت چهار دانش‌آموز انسانی در چهار خانه رنگی ۴! جایگشت و چهار دانش‌آموز تجربی در چهار خانه سفید ۴! جایگشت دارند، پس بنا به اصل ضرب تعداد حالت‌ها در روش اول $(4!)^2 = 4! \times 4!$ است.

روش دوم: چیدمان به صورت زیر باشد.

$$\begin{matrix} T_1 & E_1 & T_2 & E_2 & T_3 & E_3 & T_4 & E_4 \end{matrix}$$

با استدلالی مشابه روش اول، تعداد حالت‌ها در روش دوم هم $(4!)^2$ است. در نهایت بنا به اصل جمع، پاسخ سؤال برابر است با مجموع تعداد حالت‌ها در روش اول و روش دوم، یعنی:

$$(4!)^2 + (4!)^2 = 2 \times (4!)^2$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۱)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۱۴- گزینه «۴»

از میان دانش‌آموزان پایه دوازدهم یکی را به عنوان کاپیتان انتخاب می‌کنیم، این کار به $\binom{5}{1}$ حالت امکان‌پذیر است، سپس از میان ۴ دانش‌آموز باقیمانده دوازدهم و ۴ دانش‌آموز دهم، ۵ عضو دیگر تیم را انتخاب می‌کنیم که این کار به $\binom{4+4}{5} = \binom{8}{5}$ حالت امکان‌پذیر است، پس بنا به اصل ضرب تعداد راه‌های انجام کار مورد نظر سؤال، برابر است با:

$$\binom{5}{1} \binom{8}{5} = 5 \times \frac{8!}{5!3!} = 5 \times \frac{8 \times 7 \times 6 \times 5!}{6 \times 5!} = 5 \times (7 \times 8) = 280$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه ۱۱)

(اهمیر حسن زاده فرد)

۱۵- گزینه «۴»

رخ دادن همزمان هر سه پیشامد A و B و C به معنای هاشور خوردن $A \cap B \cap C$ می‌باشد. که در گزینه «۴» به درستی نمایش داده شده است.
(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

(اهمیر حسن زاده فرد)

۱۶- گزینه «۱»

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)}$$

$$n(S) = \frac{4}{5} \times \frac{4}{5} \times \frac{4}{5} \times \frac{4}{5} \times \frac{4}{5} = \frac{4^5}{5^5}$$

$$\frac{1}{5} \times \frac{1}{5} \times \frac{1}{5} \times \frac{1}{5} \times \frac{1}{5} = 1$$

$$P(A) = \frac{n(A)}{n(S)} = \frac{1}{\frac{4^5}{5^5}}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۱ تا ۲۱)

$$\Rightarrow (k-9)(k+1) = 0 \Rightarrow \begin{cases} k-9=0 \Rightarrow k=9 \\ k+1=0 \Rightarrow k=-1 \end{cases}$$

در ادامه داریم:

$$f(2) + g(1) = 2 + k = 2 + 9 = 11$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۵ تا ۳۳)

۱۰- گزینه «۳»

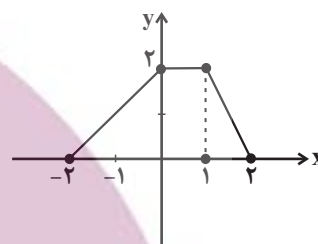
(آروین حسینی)

ابتدا نمودار تابع $f(x)$ را رسم می‌کنیم:

$$f(x) = -2x + 4, 1 < x \leq 2 \Rightarrow \begin{matrix} x & y \\ 1 & 2 \\ 2 & 0 \end{matrix}$$

تابع ثابت با خروجی $y=2$ در بازه مشخص شده $f(x) = 2, 0 \leq x \leq 1$

$$f(x) = x + 2, -2 \leq x \leq 0 \Rightarrow \begin{matrix} x & y \\ -2 & 0 \\ 0 & 2 \end{matrix}$$

مساحت محدود به تابع چند ضابطه‌ای $f(x)$ و محور x ها، یک دوزنقه است. در نتیجه داریم:

$$\text{ارتفاع} \times (\text{مجموع دو قاعده}) = \text{مساحت دوزنقه}$$

$$\Rightarrow S_{\text{دوزنقه}} = \frac{(4+1) \times 2}{2} = 5$$

(ریاضی و آمار (۲)، تابع، صفحه‌های ۲۷ تا ۳۳)

ریاضی و آمار (۳)

۱۱- گزینه «۱»

(علی حسینی نوه)

اگر عدد مورد نظر بخواهد بر ۵ بخش‌پذیر و زوج باشد، یکانش باید صفر باشد؛ پس:

$$\frac{5}{5}, \frac{4}{5}, \frac{3}{5}, \frac{1}{5} \xrightarrow{\text{طبق اصل ضرب صفر}} 5 \times 4 \times 3 \times 1 = 60$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۲ تا ۸)

۱۲- گزینه «۴»

(علی حسینی نوه)

می‌دانیم که $2! + 4!$ برابر ۲۶ می‌شود، با توجه به راهنمایی سؤال $(x^2 + 3x > 3x^2 - 1)$:

$$x^2 + 3x = 4 \Rightarrow x^2 + 3x - 4 = 0$$

$$\rightarrow (x+4)(x-1) = 0 \Rightarrow x = -4 \text{ یا } x = 1$$

$$3x^2 - 1 = 2 \Rightarrow 3x^2 = 3 \Rightarrow x^2 = 1 \Rightarrow x = 1 \text{ یا } x = -1$$

۱۷- گزینه ۲»

(پیمان طیار)

$$n(S) = \binom{9}{3} = \frac{9!}{3! \times 6!} = 84$$

$$n(A) = \binom{4}{1} \times \binom{5}{2} = 4 \times 10 = 40$$

$$\Rightarrow P(A) = \frac{40}{84} = \frac{10}{21}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

۱۸- گزینه ۳»

(عارف بهرام‌نیا)

دو پیشامد A و B ناسازگارند، پس: $P(A \cap B) = 0$

$$P(A \cup B) = P(A) + P(B) - P(A \cap B) = P(A) + P(B)$$

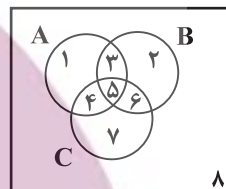
$$\frac{5}{6} = \frac{1}{3} + P(B) \Rightarrow P(B) = \frac{5}{6} - \frac{1}{3} = \frac{3}{6} = \frac{1}{2}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۲۱)

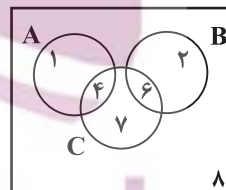
۱۹- گزینه ۳»

(سعید عزیزفانی)

نمودار ون زیر را برای پیشامدهای A و B و C رسم کرده و نواحی مختلف را مطابق شکل عددگذاری می‌کنیم:

با توجه به اینکه $A \cap B = \emptyset$ و $A \cap C \neq \emptyset$ و $B \cap C \neq \emptyset$ است بنابراین نواحی مربوط به شماره‌های ۳ و ۵ حذف می‌شود و شکل جدید به صورت زیر خواهد بود:

حال تک تک گزینه‌ها را بررسی می‌کنیم. برای این کار شماره‌های مربوط به هر مجموعه را بر روی آن نوشته و اعداد هر دو سمت تساوی را مقایسه می‌کنیم. به عنوان مثال $A \cup B = \{1, 2, 4, 6\}$ و $C - B = \{4, 7\}$ هستند. پس داریم:

$$\overbrace{\{1\}}^{A-C} = \overbrace{\{1, 4\}}^{A-B} \Rightarrow \text{برابر نیستند}$$

گزینه ۱»:

$$\overbrace{\{1, 2, 4, 6\}}^{A \cup B} = \overbrace{\{4, 6, 7\}}^{\bar{C}} \Rightarrow \text{برابر نیستند}$$

گزینه ۲»:

$$\overbrace{\{1, 2, 4, 6\}}^{(A \cup B) - \bar{C}} = \overbrace{\{4, 6, 7\}}^{(A-C) \cup (B-C)} \Rightarrow \text{برابر هستند}$$

گزینه ۳»:

$$\overbrace{\{4\}}^{(A \cap C) \cup \bar{B}} = \overbrace{\{1, 4\}}^{\bar{A}} \Rightarrow \text{برابر نیستند}$$

گزینه ۴»:

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۴ تا ۱۶)

۲۰- گزینه ۳»

(کلناز بینقی)

$$A = \{\text{اردیبهشت، مرداد، آبان، بهمن}\}$$

$$B = \{\text{فروردین، اردیبهشت، خرداد، اسفند}\}$$

$$C = \{\text{تیر، مرداد، آبان، آذر}\}$$

$$B \cap C = \emptyset \Rightarrow C \text{ و } B \text{ ناسازگارند.}$$

$$A \cap C = \{\text{مرداد، آبان}\} \Rightarrow C \text{ سازگارند}$$

$$A - B = \{\text{مرداد، آبان، بهمن}\}$$

پیشامد $A - B$ سه عضو خواهد داشت.

$$n(A \cup C) = 6 \quad A \cup C, 6 \text{ عضو دارد.}$$

(ریاضی و آمار (۳)، آمار و احتمال، صفحه‌های ۱۲ تا ۱۶)

ریاضی و آمار (۱)

۲۱- گزینه ۱»

(عارف بهرام‌نیا)

ابتدا مخرج کسر اول را تجزیه می‌کنیم.

$$\frac{1}{4-x^2} - \frac{x-1}{x-2} = \frac{1}{x+2} \Rightarrow \frac{1}{(2-x)(2+x)} - \frac{x-1}{x-2} = \frac{1}{x+2}$$

با مخرج مشترک گرفتن در طرف اول داریم:

$$\frac{1+(x-1)(x+2)}{(2-x)(2+x)} = \frac{1}{x+2} \Rightarrow \frac{x^2+x-1}{(2-x)(2+x)} = \frac{1}{x+2}$$

$$x^2+x-1=2-x \Rightarrow x^2+2x-3=0$$

$$\Rightarrow (x+3)(x-1)=0 \Rightarrow \begin{cases} x_1 = 1 \\ x_2 = -3 \end{cases}$$

$$\Rightarrow x_1^2 + x_2^2 = (1)^2 + (-3)^2 = 10$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۸)

۲۲- گزینه ۲»

(علی حسینی‌نوه)

اگر شیر B استخر را در x ساعت پر کند، پس شیر A استخر را در x+۳ ساعت پر می‌کند. حال اگر دو شیر با هم باز شوند، کار در ۲ ساعت انجام می‌شود، پس:

$$\frac{1}{x} + \frac{1}{x+3} = \frac{1}{2} \xrightarrow{\text{مخرج مشترک}} \frac{x+3+x}{x(x+3)} = \frac{1}{2} \Rightarrow \frac{2x+3}{x^2+3x} = \frac{1}{2}$$

$$\xrightarrow{\text{طرفین وسطین}} 4x+6=x^2+3x \Rightarrow x^2-x-6=0$$

$$\Rightarrow (x-3)(x+2)=0 \Rightarrow \begin{cases} x=3 \\ x=-2 \end{cases}$$

با توجه به زمان $x=3$ قابل قبول است.

شیر A استخر را در ۶ ساعت پر می‌کند، پس نصف استخر را در ۳ ساعت یا ۱۸۰ دقیقه پر می‌کند.

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۸)

۲۳- گزینه ۱»

(مهم بهیرایی)

دو عدد طبیعی با اختلاف ۳ را به صورت x و x+۳ در نظر می‌گیریم. بنابراین:

$$\frac{1}{x} - \frac{1}{x+3} = \frac{1}{6} \Rightarrow \frac{x+3-x}{x(x+3)} = \frac{1}{6}$$

(عباس مالکی)

۲۷- گزینه «۴»

$$\begin{aligned} 3 &= y+1 = 2x^2 + 2x-1 \Rightarrow y=2 \Rightarrow 2x^2 + 2x-4=0 \\ \Rightarrow x^2 + x-2 &= 0 \Rightarrow (x+2)(x-1)=0 \\ \Rightarrow \begin{cases} x=-2 \\ x=1 \end{cases} \end{aligned}$$

اگر $x=-2$ قرار دهیم شرط تابع بودن از بین می‌رود بنابراین $x=1$ قابل

قبول است $D_x = \{2, 4, -1\}$ و $R_x = \{5, 3\}$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۵۶)

(محمدابراهیم توزنده‌جانی)

۲۸- گزینه «۴»

$$\begin{aligned} (5, m^2 - 3m) &= (5, -2) \\ \Rightarrow m^2 - 3m &= -2 \Rightarrow m^2 - 3m + 2 = 0 \\ \Rightarrow (m-1)(m-2) &= 0 \Rightarrow \begin{cases} m=1 \\ m=2 \end{cases} \end{aligned}$$

$m=1 \Rightarrow \{(5, -2), (2, 4), (2, 6)\}$ تابع نیست.

$m=2 \Rightarrow \{(5, -2), (3, 4), (2, 6)\}$ تابع است.

$$\Rightarrow m^3 + 7m = (2)^3 + 7(2) = 8 + 14 = 22$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۴۰ تا ۴۹)

(علیرضا عبری)

۲۹- گزینه «۴»

چون از عضو ۲ در دامنه دو فلش خارج شده است، پس باید دو خروجی مساوی باشند، لذا:

$$a = 2 - a \Rightarrow 2a = 2 \Rightarrow a = 1$$

پس اعضای این تابع به صورت $f = \{(2, 1), (4, 1), (7, 1)\}$ است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۸)

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

۳۰- گزینه «۳»

$$f = \left\{ \left(x, \frac{x}{2} - 3 \right) \mid x \in \mathbb{N}, x < 8 \right\}$$

با توجه به اینکه x عددی طبیعی و $x < 8$ است، بنابراین مقادیر x برابر با $1, 2, 3, 4, 5, 6, 7$ است. هر یک از مقادیر x را جایگزین کرده و تابع f را تشکیل می‌دهیم:

$$f = \left\{ \left(1, \frac{1}{2} - 3 \right), \left(2, \frac{2}{2} - 3 \right), \left(3, \frac{3}{2} - 3 \right), \left(4, \frac{4}{2} - 3 \right), \right.$$

$$\left. \left(5, \frac{5}{2} - 3 \right), \left(6, \frac{6}{2} - 3 \right), \left(7, \frac{7}{2} - 3 \right) \right\}$$

$$= \left\{ \left(1, -\frac{5}{2} \right), \left(2, -2 \right), \left(3, -\frac{3}{2} \right), \left(4, -1 \right), \right.$$

$$\left. \left(5, -\frac{1}{2} \right), \left(6, 0 \right), \left(7, \frac{1}{2} \right) \right\}$$

برد تابع f برابر است با:

$$R_f = \left\{ \text{مؤلفه‌های دوم} \right\} = \left\{ -\frac{5}{2}, -2, -\frac{3}{2}, -1, -\frac{1}{2}, 0, \frac{1}{2} \right\}$$

$$\Rightarrow \text{مجموع اعضای برد} = -\frac{5}{2} - 2 - \frac{3}{2} - 1 - \frac{1}{2} + 0 + \frac{1}{2} = -7$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه ۵۱)

$$\Rightarrow \frac{3}{x^2 + 3x} = \frac{1}{6}$$

$$\Rightarrow x^2 + 3x = 18 \Rightarrow x^2 + 3x - 18 = 0$$

$$\Rightarrow (x-3)(x+6) = 0 \Rightarrow \begin{cases} x=3 \\ x=-6 \end{cases} \text{ N غیرقابل قبول}$$

بنابراین دو عدد ۳ و ۶ هستند و مجذورهای آن‌ها برابر ۹ و ۳۶ است. در نتیجه:

$$\text{مجموع مجذورهای دو عدد} = 9 + 36 = 45$$

(ریاضی و آمار (۱)، معادله درجه دوم، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۸)

(امیر مسموریان)

۲۴- گزینه «۱»

ضابطه تابع را به صورت زیر در نظر می‌گیریم:

$$f(x) = 2x^2 + 3(-x) + a$$

طبق صورت سؤال $f(\sqrt{3}+1) = 3$ است:

$$f(\sqrt{3}+1) = 3 \Rightarrow 2(\sqrt{3}+1)^2 - 3(\sqrt{3}+1) + a = 3$$

$$2(3+2\sqrt{3}+1) - 3\sqrt{3} - 3 + a = 3$$

$$\Rightarrow 8 + 4\sqrt{3} - 3\sqrt{3} - 3 + a = 3$$

$$\Rightarrow \sqrt{3} + 5 + a = 3 \Rightarrow a = 3 - \sqrt{3} - 5$$

$$\Rightarrow a = -\sqrt{3} - 2$$

بنابراین ضابطه $f(x)$ به صورت زیر است:

$$f(x) = 2x^2 - 3x - \sqrt{3} - 2$$

$$f(3) = 2 \times 3^2 - 3 \times 3 - \sqrt{3} - 2$$

$$= 18 - 9 - \sqrt{3} - 2 = 7 - \sqrt{3}$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۵)

(مهمر بهیرایی)

۲۵- گزینه «۳»

رابطه‌ای از A به B تابع است که به هر عضو A دقیقاً یک عضو از B را نسبت دهد. پس رابطه بین هر فرد و گروه خونی او یک تابع است.

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۳۴ تا ۳۸)

(مهمر بهیرایی)

۲۶- گزینه «۴»

$$f(1) = 2 \Rightarrow 2 \times 1^2 - k = 2 \Rightarrow 3 - k = 2 \Rightarrow k = 1$$

$$f(2) = 2a + 3 \Rightarrow 2 \times 2^2 - 1 = 2a + 3 \Rightarrow 11 = 2a + 3$$

$$\Rightarrow 2a = 8 \Rightarrow a = 4$$

$$\Rightarrow ak = 4 \times 1 = 4$$

(ریاضی و آمار (۱)، تابع، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۶)

علوم و فنون ادبی (۲)

۳۱- گزینه «۴»

(مفسر اصغری)

تشریح موارد نادرست:

مورد «ب»: مربوط به ویژگی فکری نثر سبک عراقی در قرن‌های هفتم تا نهم است.

مورد «ج»: مربوط به ویژگی فکری شعر سبک خراسانی است.

مورد «ه»: مربوط به ویژگی زبانی شعر سبک عراقی در قرن‌های هفتم تا نهم است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۹)

۳۲- گزینه «۴»

(سعید معفری)

ستایش خرد و دانش در بیت گزینه «۴» - سروده ناصر خسرو - از ویژگی‌های فکری اصلی در سبک خراسانی است.

ویژگی‌های فکری غالب در سایر گزینه‌ها همگی مربوط به سبک عراقی هستند. ابیات به‌ترتیب از سلمان ساوجی، مولانا و خاقانی انتخاب شده‌اند.

توجه: اینکه کدام بیت سروده کدام شاعر است در سبک‌شناسی جزو اطلاعات اضافی است که در پاسخ‌های تشریحی در اختیار شما قرار می‌گیرد تا دید بهتری به ویژگی‌های سخن شعرا پیدا کنید. اما تشخیص سبک بیت و ویژگی‌های زبانی، ادبی و فکری آن لزوماً نیازی به دانستن نام شاعر بیت ندارد.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: باور به قضا و قدر

گزینه «۲»: فراق و غم‌گرایی

گزینه «۳»: بازتاب بیشتر علوم در شعر (خاقانی از اصطلاحات مربوط به علم نجوم برای مدح ممدوح استفاده کرده است. صورت فلکی «دوپیکر» که با نام عربی جوزا هم نامیده می‌شود یکی از صورت‌های فلکی منطقه البروج است و در شب‌های زمستان قابل مشاهده است.)

(علوم و فنون ادبی (۲)، سبک‌شناسی، صفحه‌های ۳۷ و ۳۸)

۳۳- گزینه «۳»

(رضا رنبری)

در این گزینه مجازی مشاهده نمی‌شود. (نکته: «دامن تر» کنایه از گناه و آلاش) / معنی بیت: کوی و محله عشق بیش از این تاب و تحمل رفت و آمد ما را ندارد، زیرا در آنجا گناه و آلودگی راهی ندارد.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «قرآن» مجاز از صفحات و کاغذ کتاب (با ورقه‌های کتاب موشک کاغذی درست می‌کنند، نه با خود کتاب)

گزینه «۲»: «سافر» مجاز از شراب و باده («خون خوردن» و «غم کشیدن» به ترتیب کنایه از «رنج کشیدن» و «تحمل غم و غصه»)

گزینه «۴»: «آب» در مصراع دوم مجاز از دریا (ممت: احسان و نیکویی - همه مردم جهان در احسان و نیکویی همانند دریای تو غرق شده‌اند.)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۴- گزینه «۳»

(مجتبی فراهی)

کلمه «قمر» در این بیت، مجاز با علاقه شباهت یا استعاره مصرحه از «چهره زیبا» است. (معنی بیت: هنگامی که آرایشگر، زلف سیاه همچون شب تو را از روی رخسار همچون ماهت برگرفت، تو در زیبایی چنان درخشان بودی که رخسار زیبای تو رونق و شکوه خورشید مشرق را شکست)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: در این بیت مجاز با علاقه شباهت (استعاره مصرحه) نداریم و «سرو» در معنای درخت سرو است نه معشوق.

گزینه «۲»: «لعل» در این بیت، مجاز با علاقه شباهت (استعاره مصرحه) نیست و در معنی حقیقی و اصلی لعل یعنی «سنگ قیمتی سرخ‌رنگ» به‌کار رفته است.

گزینه «۴»: «استخوان» مجاز از کل وجود است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۵- گزینه «۳»

(سیدعلیرضا امیری)

مجاز در گزینه «۱»: «روی» مجاز از کل وجود

مجاز در گزینه «۲»: «نان» مجاز از رزق و روزی کم و «پسته خندان» مجاز از رزق و روزی زیاد

مجاز در گزینه «۴»: «صد» مجاز از مقدار زیاد (کثرت)

(علوم و فنون ادبی (۲)، بیان)

۳۶- گزینه «۴»

(مهمر مشهوریان)

وزن این گزینه، «فعولن فعولن فعولن فعولن» است، در حالی که وزن سایر گزینه‌ها، «فعولن فعولن فعولن فعل» است.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۷- گزینه «۴»

(رضا رنبری)

دیو	را	نا	دان	ن	بی	ند
U	-	-	-	U	-	-
فاعلاتن			فاعلاتن			

من	ن	مو	دم	مر	ت	را
-	U	-	-	-	U	-
فاعلاتن			فاعلن			

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۸- گزینه «۳»

(هومن نمازی)

وزن بیت صورت سؤال، مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعلاتن است. در دیگر ابیات سؤال، وزن مفاعیلن فعلاتن مفاعیلن فعّلن (فعّلن) دیده می‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۲)، موسیقی شعر)

۳۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

مفهوم مشترک ابیات مرتبط: لازمه رسیدن به معشوق، ترک تعلقات و گذشتن از خود است.

مفهوم بیت گزینه «۲»: با خودشناسی به خداشناسی رسیدن

(علوم و فنون ادبی (۲)، مفهومی، صفحه ۴۰)

۴۰- گزینه ۲»

(مجتبی فرهادی)

د) توصیه به فروتنی: شاعر می‌گوید هر کس در آستانه بنشیند (فروتن باشد)، درواقع بر صدر مجلس جای دارد، نظر بلند و همت والا از آستانه‌نشینی و فروتنی کسب می‌شود.

الف) غلبه عشق بر عقل: منظور شاعر از «داغ» همان داغ عشق است که، بنا به ادعای او، این داغ در خرمن عاقلان آتش می‌اندازد.

ب) عدم آگاهی: کار غافلان هرگز رنگ بهبود نمی‌گیرد، چراکه از یوسف صرف‌نظر می‌کنند و به راه کاروان می‌نگرند، یعنی اصل را رها می‌کنند و به فرع می‌پردازند.

ج) ناپایداری دنیا: شاعر می‌گوید روزگار (چرخ بلند) گاهی کلاه (تاج پادشاهی) نصیب انسان می‌کند و گاهی کمند بر گردن انسان می‌اندازد و او را گرفتار بلا می‌کند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، مفهومی، ترکیبی)

علوم و فنون ادبی (۳)

۴۱- گزینه ۳»

(امیرحسین اشتری)

موارد نادرست:

قطعه‌سرایی (قصیده درست است)؛ برخی شاعران عهد بازگشت به قصیده‌سرایی به سبک شاعران خراسانی و عهد سلجوقی پرداختند.

فروغی بسطامی از شاعران غزل‌سرا بود، نه قصیده‌سرا.

قائمی شیرازی از قصیده‌سرایان بود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۳)

۴۲- گزینه ۱»

(امیرحسین اشتری)

اداره انجمن ادبی اصفهان به عهده مشتاق اصفهانی و عده‌ای دیگر از ادیبان بود.

عبدالوهاب نشاط اصفهانی انجمن ادبی نشاط را تأسیس کرد و بعد از آن، انجمن ادبی خاقان به ریاست فتحعلی‌شاه در تهران تشکیل شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۱۲)

۴۳- گزینه ۱»

(سیدعلیرضا علویان)

فائهمقام فراهانی با تغییر سبک نگارش، تکلف را در نثر از بین برد و به‌نوعی احیاکننده نثر فارسی دانسته می‌شود و سبک نثر وی نیز به گلستان نزدیک است.

علامه علی‌اکبر دهخدا از پیشگامان نثر جدید فارسی است که در رواج نثر ساده و عامیانه در نسل‌های بعدی (هدایت و جمال‌زاده) نقش مؤثری داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۲۰ و ۲۱)

۴۴- گزینه ۲»

(یاسین مهریان)

ترجمه آثار اروپایی در ایران با تأسیس چاپ‌خانه در زمان «فتحعلی‌شاه» آغاز شد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه‌های ۱۹ و ۲۰)

۴۵- گزینه ۳»

(فرهاد فروزان‌کیا)

موارد «ج» و «ه» کاملاً درست هستند.

بررسی موارد نادرست:

الف) مجله بهار نشریه‌ای ادبی محسوب می‌شد.

ب) روزنامه‌های پرشماری در این دوره انتشار یافت که دربردارنده مطالب اجتماعی، سیاسی و گاه علمی بود.

د) در سال‌های اول مشروطه، بیشتر روزنامه‌نگاران مطالب خود را در قالب مقاله در روزنامه‌ها منتشر می‌کردند.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ و ۱۹)

۴۶- گزینه ۴»

(مجتبی فرهادی)

موارد «ب» و «د» هر دو صحیح هستند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

«الف»: دو مجله «دانشکده» و «نوبهار» با مدیریت ملک‌الشعرای بهار به عرصه ظهور رسیدند.

«ج»: دهخدا با روزنامه صور اسرافیل همکاری داشت و مجموعه نوشته‌های طنزآمیز او با عنوان «چرند و پرند» در آن روزنامه منتشر می‌شد. او روزنامه سروش را بعدها در استانبول منتشر کرد.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۸ تا ۲۰)

۴۷- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- «شمس و طغرا» نام رمانی از محمدباقر میرزا خسروی است.

- میرزاده عشقی در روزنامه‌اش، قرن بیستم، به افشاگری اعمال پلید و مقاصد شوم رجال خائن زمان می‌پرداخت.

- «تاریخ مختصر احزاب سیاسی ایران» نام کتابی از محمدتقی بهار است.

- مجله «نوبهار» با مدیریت محمدتقی بهار به عرصه ظهور رسید. میرزا یوسف‌خان اعتصامی مدیریت مجله «بهار» را برعهده داشت.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۹)

۴۸- گزینه ۳»

(هومن نمازی)

شاعران ابیات صورت سؤال به‌ترتیب عبارتند از:

الف) فرخی یزدی

ب) عارف قزوینی

ج) ادیب‌الممالک فراهانی

د) میرزاده عشقی

ه) محمدتقی بهار

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۱۶ تا ۱۸)

۴۹- گزینه ۴»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

نثر دهخدا ساده و عامیانه است و عبارت گزینه ۴» این ویژگی را ندارد. دیگر گزینه‌ها با استفاده از اصطلاحات رایج در زبان عامه، به محاوره نزدیک شده‌اند و دشواری خاصی در آن‌ها دیده نمی‌شود.

(علوم و فنون ادبی (۳)، تاریخ ادبیات، صفحه ۲۱)

۵۰- گزینه ۴»

(هومن نمازی)

در تمام گزینه‌ها سخن از جان فداکردن در راه وطن است برای آبادی و برقراری قانون، اما در بیت گزینه ۴» شاعر بزرگان وطن را به آبادسازی وطن توصیه می‌کند و صحبت جان‌فدایی در میان نیست.

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهومی، صفحه ۱۷)

علوم و فنون ادبی (۱)

۵۱- گزینه ۴»

(هومن نمازی)

زبان پارسی در شمال و شمال شرقی ایران رایج بود.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۳۸ تا ۴۰)

۵۲- گزینه ۴»

(مجتبی خهراری)

اصل تفسیر طبری را «محمد بن جریر طبری» به زبان عربی نوشته است، اما جمعی از دانشمندان آن زمان این کتاب را به زبان فارسی برگرداندند. تاریخ ذکرشده مربوط به زمان تألیف شاهنامه ابومنصوری است.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات، صفحه‌های ۴۳ و ۴۵)

۵۳- گزینه ۱»

(مجتبی خهراری)

تنها مورد «د» نادرست است:

«د»: شعر غنایی با دو شاعر مشهور، رودکی و شهید بلخی، قوت و استحکام یافت.

(علوم و فنون ادبی (۱)، تاریخ ادبیات و سبک‌شناسی، صفحه ۴۳)

۵۴- گزینه ۱»

(سیدعلیرشا احمدری)

الف) «جان»، «همگان» و «پنهان» هم‌قافیه هستند، پس سجع مطرف دارند.

ب) «اندرون» و «برون» هم‌قافیه هستند، پس سجع مطرف دارند.

ج) «ایمان»، «غفران» و «احسان» هم، هم‌قافیه و هم، هم‌وزن هستند، پس سجع متوازی دارند.

د) «تبه» و «نگه» هم، هم‌قافیه و هم هم‌وزن هستند، پس سجع متوازی دارند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۵۵- گزینه ۳»

(مفسن اصغرری)

نوع سجع در این گزینه، متوازن و در سایر گزینه‌ها مطرف است.

واژگان سجع:

گزینه ۱» ندارد و دارد

گزینه ۲» بینی و نشینی / خیزد و آویزد

گزینه ۳» سخت‌تر و سهل‌تر

گزینه ۴» دانا و توانا / دور و نفور

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۵۶- گزینه ۲»

(سیدعلیرشا احمدری)

بپسندیدند و برنجیدند: مطرف

خفته و آشفته: مطرف

زاید و آید: متوازی

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۵۷- گزینه ۳»

(الهام ممدری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱» «کرم، کم، نعم» سجع دارند.

گزینه ۲» «آتشکده، آمده، زده» سجع دارند.

گزینه ۴» «دیده، بدریده، پیچیده» سجع دارند.

(علوم و فنون ادبی (۱)، بدیع)

۵۸- گزینه ۳»

(رضا رنجبری)

گزینه ۱»:

ش	نا	سن	د	فا	ضیل
U	-	-	U	-	-

ک	چُن	مَن	نَ	بود
U	-	-	U	-

گزینه ۲»:

جان	یا	د	لَ	بَش	می	کُ
-	-	U	U	-	-	U

نَ	دِی	کاش	نَ	کَر	دی
U	-	-	U	-	-

گزینه ۳» (مشابه بیت موجود در صفحه ۵۱ کتاب درسی)

شا	دِ	یش	گِ	ران	دی	دَم
-	U	-	U	-	-	-

آن	دُ	هَش	بِ	أَر	زَا	نی
-	U	-	U	-	-	-

گزینه ۴»:

کِ	گُ	شا	دی	کِ	مَ	را	بو
U	U	-	-	U	U	-	-

د	زِ	پَه	لَو	یِ	تَ	بود
U	U	-	-	U	U	-

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۵۹- گزینه ۳»

(الهام ممدری)

جُ	زین	عی	بَت	نِ	می	دا	نم
U	-	-	-	U	-	-	-

کِ	بَد	عَه	دی	یُ	سَد	گین	دل
U	-	-	-	U	-	-	-

جامعه‌شناسی (۲)

۶۱- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

- پیامبر خدا طی ده سال حکومت، موانع سیاسی پیش روی اسلام در شبه‌جزیره عربستان را از بین برد. در سال نهم هجرت، گروه‌های مختلف برای پذیرش اسلام از سراسر شبه‌جزیره به مدینه آمدند.
- فرهنگ اسلامی به دلیل قدرت و غنای خود، گروه‌های مهاجم بیگانه را نیز درون خود هضم و جذب می‌کرد یا دست کم آنان را ناگزیر می‌ساخت که برای بقای خود در ظاهر از مفاهیم و ارزش‌های دینی استفاده کنند.
- در عصر بیداری اسلامی، در مقابل نفوذ و سلطه فرهنگ غرب، مقاومت‌هایی شکل گرفت که ریشه در فرهنگ اسلامی داشت. متفکران جهان اسلام، خطرات سلطه فرهنگ غرب و فراموشی فرهنگ و هویت اسلامی را گوشزد کردند.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۲)

۶۲- گزینه «۳»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد نادرست:

- استبداد قومی در خارج از اسلام پشتوانه‌ای نداشت.
- بسیاری از نخبگان کشورهای اسلامی تا قبل از انقلاب اسلامی ایران، برای مقابله با سلطه استعمار، از مکاتب و روش‌های غربی استفاده می‌کردند.
- استبداد استعماری برای تأمین نیازهای اقتصادی و فرهنگی جهان غرب، چاره‌ای جز حذف مظاهر فرهنگ اسلامی نداشت.
- در دوران استعمار، استبداد ایلی و قومی به صورت استبداد استعماری درآمد.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ جهانی، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۶۳- گزینه «۳»

(امیرحسین فزایی)

تشریح موارد نادرست:

- در سکولاریسم ابعاد معنوی به صورت گزینشی در خدمت اهداف و نیازهای دنیوی به کار گرفته می‌شود و همه ابعاد فراموش نمی‌شود.
- سکولاریسم رویکرد دنیوی و این جهانی نسبت به هستی است.
- در فرهنگ اسلامی انسان برترین آیت و نشانه خداوند است.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۶۴- گزینه «۳»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

روشنگری در سده‌های نوزدهم و بیستم، بیشتر شکل حس‌گرایانه پیدا کرد. وقتی روشنگری به شناخت حسی و تجربی محدود شود، نوعی علم تجربی سکولار پدید می‌آورد. این علم، توان دآوری درباره ارزش‌ها و آرمان‌های انسانی را ندارد (زیرا این پدیده‌ها حسی نیستند) و صرفاً به صورت دانش ابزاری، در خدمت اهداف دنیوی انسان قرار می‌گیرد.
روشنگری در سده‌های هفدهم و هجدهم میلادی، بیشتر شکلی عقل‌گرایانه داشت. روشنگری با رویکرد دنیوی، اگر با شناخت عقلی همراه باشد، به دلیل اینکه وحی را نمی‌پذیرد به دئیسم منجر می‌شود.
از پایان قرن بیستم با افول حس‌گرایی، فرهنگ غرب گرفتار بحران معرفت شناختی شده است. در بحران معرفت‌شناختی امکان تشخیص درست یا غلط بودن باورها و اندیشه‌ها و خوب یا بد بودن هنجارها و رفتارها از بشر سلب می‌شود.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۳)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»:

کی	ست	ک	تَن	چ	جا	م	می
-	U	U	-	U	-	U	-

جُم	ل	د	هَن	ن	می	ک	نَد
-	U	U	-	U	-	U	-

گزینه «۲»:

ن	دا	رد	هی	چ	دی	گر	بو
U	-	-	-	U	-	-	-

ی	خُش	هَر	عَط	ر	عو	دَم
U	-	-	-	U	-	-

گزینه «۴»:

ف	نا	عی	ن	ب	قا	بود
U	-	-	U	U	-	-

ک	مُر	دَن	دُ	ر	سی	دَد
U	-	-	U	U	-	-

(علوم و فنون ادبی (۱)، موسیقی شعر)

۶۰- گزینه «۲»

(مفسر اصغری)

در عبارت صورت سؤال، گوینده بهشت را بدون وجود معشوق بی‌ارزش و دردآور می‌داند. این مفهوم در بیت گزینه «۲» نیز مطرح شده است.

مفهوم سایر ابیات:

گزینه «۱»: ترجیح زیبایی معشوق بر بهشت

گزینه «۳»: توصیف زیبایی رخسار و گیسوان معشوق

گزینه «۴»: ارزشمندی داغ و درد معشوق نزد عاشق

(علوم و فنون ادبی (۱)، مفهوم، صفحه ۵۸)

۶۵- گزینه ۳»

(فاطمه قریبیان)

– فرو ریختن اقتدار کلیسا سبب شد تا در دوران رنسانس، پادشاهان و قدرت‌های محلی به عنوان رقیبان دنیا طلب کلیسا، فرصت بروز و ظهور پیدا کنند. این رقیبان به دلیل رویکرد دنیوی خود و برای حذف کلیسا، به جای انتقاد به عملکرد آباء کلیسا به تدریج دخالت دین را در امور دنیوی انکار کردند.

– حرکت‌های اعتراض‌آمیز مذهبی (پروتستانتیسم) در جهت اصلاح دینی پدید آمدند. بخشی از این حرکت‌ها، فقط با قدرت پاپ مخالفت داشتند و با جریان دنیاگرا تقابل نداشتند. بخشی دیگر رویکرد معنوی داشتند و در تقابل با جریان دنیاگرا قرار گرفتند.

حرکت‌های نوع اول با حمایت قدرت‌های محلی توانستند بخشی از اروپای مسیحی را از تسلط کلیسا خارج سازند.

ولی حرکت‌های نوع دوم، مورد هجوم کاتولیک‌ها و دیگر پروتستان‌ها قرار گرفتند و امکان گسترش پیدا نکردند.

– گسترش تجارت و به دنبال آن رشد صنعت، قشر جدید سرمایه‌داران را به وجود آورد؛ بدین ترتیب، اقتصاد کشاورزی فئودالی به اقتصاد صنعتی سرمایه‌داری متحول شد و روابط ارباب – رعیتی به روابط کارگران – سرمایه‌داران تغییر یافت. اقتصاد قرون وسطی بر مبنای کشاورزی و روابط اجتماعی ارباب – رعیتی بود. نظام ارباب – رعیتی در غرب که از آن با عنوان فئودالیسم یاد می‌شود، نوعی برده‌داری بود؛ زیرا کشاورزان، وابسته به زمین‌های اربابان خود بودند و امکان جابه جایی نداشتند.

فراهم شدن زمینه عبور از اقتصاد کشاورزی فئودالی مربوط به بخش رشد تجارت، کشف آمریکا و بالا گرفتن تب طلا است.

(جامعه‌شناسی (۲)، فرهنگ معاصر غرب و نظام نوین جهانی، صفحه‌های ۴۷ و ۵۱)

جامعه‌شناسی (۱)

۶۶- گزینه ۲»

(آریتا بیرقی)

د (خرد و نامحسوس) ← تصور من از دفتر کار و کالتم

ج (کلان و نامحسوس) ← آزادی بیان

الف (عینی و خرد) ← صرفه‌جویی و پس‌انداز برای شرکت در کلاس موسیقی

ب (عینی و کلان) ← مراسم نخل‌گردانی در استان یزد

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۶۷- گزینه ۱»

(ریحانه امینی)

تشریح موارد:

– ایستان در صف: هنجار

– صرفه جویی بهتر از اسراف است: ارزش

– شمع یک تولد: نماد

– عبور از خط عابر پیاده: هنجار

– رنگ سبز در پرچم ایران: نماد

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۳۳ تا ۳۵)

۶۸- گزینه ۳»

(فاطمه قریبیان)

عبارت اول: ساختن جهان اجتماعی جدید، نیازمند پیدایش و گسترش آگاهی و اراده‌ای نوین است و ممکن است جهان موجود از بسط آن جلوگیری کند.

عبارت دوم: عده‌ای از جامعه‌شناسان (آگوست کنت، اسپنسر، دورکیم و مارکس) معتقدند همه جهان‌های اجتماعی شبیه یکدیگرند و بر همین اساس مسیر یکسانی را نیز طی می‌کنند؛ یعنی همه آن‌ها شبیه یک نوع موجود زنده‌اند و تفاوتشان همانند تفاوتی است که آن موجود زنده در مراحل مختلف رشد خود از دوران کودکی تا مراحل بزرگسالی پیدا می‌کند. این عده، نگاه خطی به تاریخ بشر دارند. در این دیدگاه، همه جوامع در یک خط قرار می‌گیرند؛ بعضی از آن‌ها در این مسیر واحد، پیشرفته‌ترند و بعضی در مقایسه با جوامع پیشرفته، عقب مانده‌اند و جوامعی که به لحاظ تاریخی عقب مانده‌اند، باید جوامع پیشرفته را الگوی حرکت خود قرار دهند.

عبارت سوم: هر جهان اجتماعی تا زمانی که از طریق مشارکت اجتماعی افراد پابرجاست، پیامدهای آن نیز باقی است. با تغییر جهان اجتماعی موجود و در پی آن، برداشته شدن الزام‌هایش، جهان اجتماعی جدیدی شکل می‌گیرد و الزام‌های دیگری به دنبال می‌آورد که بر فعالیت اجتماعی اعضای آن تأثیر می‌گذارد.

عبارت چهارم: دورکیم حرکت جوامع بشری را به دو مقطع تقسیم می‌کند. جوامع مقطع نخست را جوامع مکانیکی و جوامع مقطع دوم را جوامع ارگانیکی می‌نامد. در جوامع مکانیکی تقسیم کار اجتماعی شکل نگرفته است. یاد حد ساده و ابتدایی است مانند تقسیم کار سنی و جنسی، ولی در جوامع ارگانیکی تقسیم کار گسترده وجود دارد.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۴۲ و ۴۷)

۶۹- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

– قفس آهنین: افرادی که قصد تسلط بر این جهان را دارند، به تدریج اسیر یک نظام اجتماعی برنامه‌ریزی‌شده، می‌شوند. تبدیل زندگی به نظام برنامه‌ریزی‌شده به این ویژگی اشاره می‌کند.

– تقدس‌زدایی: معنازدایی و تقدس‌زدایی از جهان، به‌طوری‌که جادو و ماوراءالطبیعه و عناصر مقدس از این جهان طرد می‌شوند.

– رویکرد دنیوی و این جهانی: اولویت داشتن زندگی دنیوی و در کنترل گرفتن آن، بیانگر این ویژگی است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه‌های ۵۰ تا ۵۳)

۷۰- گزینه ۳»

(امیر حسین فزایی)

تشریح موارد:

– در دیدگاه جهان دنیوی، جهان دیگر در محدوده منافع که برای خواسته‌های این جهان بشر دارد پذیرفته می‌شود.

– در دیدگاه جهان معنوی که شامل توحیدی و اساطیری است هستی فراتر از طبیعت و زندگی این جهان در سایه حیات برتر متعالی و مقدس می‌شود.

– در جهان اجتماعی دنیوی، طبیعت هیچ‌گونه معنا، هدف و غایتی ندارد.

– در دیدگاه جهان توحیدی انسان مسئول عمران و آبادانی طبیعت و خلیفه خداوند است.

(جامعه‌شناسی (۱)، زندگی اجتماعی، صفحه ۵۱)

روان‌شناسی

۷۱- گزینه «۳»

عبارت اول: واکنش حرکتی نوزاد به مادر جزئی از رفتارهای او محسوب می‌شود که مستقیماً قابل مشاهده است.
عبارت دوم: مصرف الکل از عوامل محیطی است که بر رشد کودک قبل از تولد اثر می‌گذارد.
عبارت سوم: در روان‌شناسی به رفتارهایی مانند راه رفتن که وابسته به آمادگی زیستی است ریش یا پختگی می‌گویند.
عبارت چهارم: کودکان در خانواده‌های پرجمعیت لغات بیشتری می‌آموزند که نمونه‌ای از اثر عامل محیطی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۷ تا ۴۲ و ۴۵)

۷۲- گزینه «۴»

موقعیت اول به رشد هیجانی در دوره کودکی اشاره دارد، زیرا در این موقعیت با ترس سهیل و آرام شدن او سروکار داریم که شکل‌های مختلفی از هیجان هستند. موقعیت دوم به رشد اجتماعی در دوره کودکی اشاره دارد؛ در این موقعیت ترس از همسایه که برای نسیم فرد غریبه تلقی می‌شود، یک رفتار اجتماعی است که آن را به صورت گریه بروز داده است. موقعیت سوم نیز با رشد اجتماعی در دوره کودکی مرتبط است، زیرا در این موقعیت میلاد و محمد به صورت موازی باهم بازی می‌کنند یعنی آن‌ها علاقه‌مندند در کنار یکدیگر باشند اما به تنهایی بازی کنند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۱)

۷۳- گزینه «۱»

گزینه «۱»: ابتدایی‌ترین و شاخص‌ترین جنبه رشد، رشد جسمانی - حرکتی است.
گزینه «۲»: کودک در ۲ تا ۵ ماهگی غلت می‌زند.
گزینه «۳»: کودکان در سنین قبل از دبستان به دلیل پردازش ادراکی، هدایای بزرگ اما کم‌ارزش را به هدایای کوچک، ولی باارزش ترجیح می‌دهند.
گزینه «۴»: مهارت‌های حرکتی ظریف مانند بستن بند کفش، دیرتر از مهارت‌های حرکتی درشت مانند راه رفتن ایجاد می‌شوند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۶ تا ۳۸)

۷۴- گزینه «۳»

تغییر مربوط به اشاره به رشد هیجانی در دوره نوجوانی دارد زیرا در این دوره به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی تحریک‌پذیری افزایش می‌یابد و حالات هیجانی آنها به سرعت تغییر می‌کند.
- کمبود ویتامین و مواد معدنی مربوط به تغذیه مادر و از عوامل محیطی است که بر رشد قبل از تولد نوزاد تأثیر می‌گذارد.
- در هفت سال سوم، کودک به منزله وزیر و مشاور است و او را باید چون عضو بزرگ خانواده دانست و فرد را در تصمیم‌گیری‌ها دخالت داد.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۳۴، ۴۵ و ۵۷)

۷۵- گزینه «۴»

گزینه «۱»: کمک به دیگران و راست‌گویی نمونه‌هایی از رفتار اخلاقی هستند.
گزینه «۲»: کودکان در ابتدای رشد اخلاقی، نسبت به کار خوب و بد هیچ تصویری ندارند.
گزینه «۳»: رشد اخلاقی یک فرایند پیچیده و تدریجی است.
گزینه «۴»: منظور از رشد درک اخلاقی همان انجام عمل اخلاقی است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۷۶- گزینه «۴»

«الف»: نادرست است؛ نکته مهم در این عبارت، اشاره آن به «آشکارترین نشانه اولیه بلوغ» است. تغییرات مربوط به توانایی تولید مثل، از نشانه‌های آشکار و به عبارت دیگر قابل رؤیت نیست. تغییراتی که جزئی از علائم رشد و قابل رؤیت‌اند را «ویژگی‌های ثانویه» می‌نامند، مثل بم شدن صدا و رویش موی صورت در پسران.
«ج»: نادرست است؛ علت افزایش احساس توانمندی در دوره نوجوانی، رشد اندام‌های داخلی بدن؛ یعنی سه برابر شدن ظرفیت و اندازه شش‌ها، دو برابر شدن اندازه قلب و افزایش حجم کلی خون است.

تشریح گزینه‌های درست:

«ب»: رشد دستگاه تولید مثل، تغییر اساسی دوره نوجوانی است که با بلوغ جنسی رخ می‌دهد. منظور از بلوغ جنسی مرحله‌ای است که در آن ریش جنسی رخ می‌دهد. منظور از ریش جنسی وقوع تغییرات مربوط به جنس است. تغییراتی که در دوره نوجوانی بر توانایی تولید مثل تأثیر می‌گذارد، را «ویژگی‌های جنسی اولیه» می‌نامند.

«د»: تغییرات جسمانی سریع و ناگهانی، مثل عدم تناسب در قد و اجزای صورت باعث می‌شود که بسیاری از نوجوانان، شروع نوجوانی را برای خود شروع یک بحران تلقی کنند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۳ و ۵۴)

۷۷- گزینه «۳»

سؤال ۱: نوجوانان فرضیه‌سازی می‌کنند و در پیش‌بینی یک موقعیت، از احتمال‌های مختلف بهره می‌برند؛ در حالی که مبنای استدلال در دوره کودکی، واقعیت‌های ملموس و بیرونی است.
سؤال ۲: توجه نوجوانان، در مقایسه با کودکان، گزینشی‌تر است؛ به این معنا که بر اطلاعات مرتبط متمرکز می‌شوند و با ضرورت‌های تکلیف مورد نظر، بهتر سازگار می‌شوند.

سؤال ۳: سرعت تفکر در دوره نوجوانی افزایش می‌یابد؛ در نتیجه، در یک لحظه اطلاعات بیشتری در حافظه آن‌ها نگه داشته می‌شود.

سؤال ۴: نوجوانان به این دلیل که به خاطر تغییرات شناختی نوجوانی، در آن‌ها آرمان‌گرایی و عیب‌جویی شکل می‌گیرد، نیاز به کمک دارند تا دریابند جوامع و افراد، آمیزه‌ای از محاسن و معایب هستند

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

(مهمربها توکلی)

عربی زبان قرآن (۲)

۸۱- گزینه «۴»

(همیدرضا قائد امینی - اصفهان)

«أَفِقُوا»: (فعل امر مخاطب) اتفاق کنید (رد گزینه‌های ۱ و ۲) / «زَقَامِكُمْ»: به شما روزی دادیم (رد گزینه ۲) / «یوم»: روزی (رد گزینه ۱) / «بیع»: فروشی (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۸۲- گزینه «۱»

(مبید بنگلری)

«عَلَيْنَا بِالذَّهَابِ»: ما باید برویم (رد گزینه ۳) / «يَنْقُرُ»: نوک می‌زند (رد گزینه ۳) / «يَصْنَعُ»: می‌سازد (رد گزینه ۳) / «جَذْوَعٌ»: تنه‌ها (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «غَشًّا فِيهَا»: لانه‌ای در آن (رد گزینه‌های ۲ و ۴)

(ترجمه)

۸۳- گزینه «۲»

(اکرامان عبداللہی - کوهدشت)

«إِذَا لَمْ يَكُنْ لِنَقَارِ الْخَشَبِ»: اگر دارکوب ... نداشت (نداشته باشد) (رد گزینه ۴) / «مَنْقَارٌ قَوِيٌّ»: منقاری قوی (رد گزینه ۴) / «أَنْ يَحْفَرُ»: سوراخ کند (رد گزینه ۱) / «الْأَشْجَارُ»: درختان / «الطَّعَامُ»: غذا (رد گزینه ۳)

(ترجمه)

۸۴- گزینه «۲»

(آرمین ساعرنپناه)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «كُلَّ الْأَحْزَابِ بِمَا لَدَيْهِمْ»: همه گروه‌ها به آن چه دارند...
گزینه «۳»: «الغيم»: ابر / «أَنْزَلَ الْمَطَرَ»: باران را نازل کرد
گزینه «۴»: «هناك»: در اول جمله آمده است و بعد از آن نیز یک اسم وجود دارد؛ بنابراین «هناك» معنی «وجود دارد، هست» می‌دهد نه «آن‌جا»!

(ترجمه)

۸۵- گزینه «۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

«نمی‌توانیم»: لا نستطيع / «زبانی»: (اسم نکره) لغة (رد گزینه ۲) / «پیدا کنیم»: نجد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «که یافت نشود»: (فعل مجهول) لا توجد (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «در آن»: فيها (ضمیر «ها» به «لغة» بر می‌گردد و مؤنث می‌آید) (رد گزینه‌های ۳ و ۴) / «کلماتی وارد شده»: کلمات دخيلة (رد گزینه ۲)

(ترجمه)

۸۶- گزینه «۴»

(آدرین مصطفی‌زاده)

ترجمه عبارت صورت سؤال: باده‌ها جریان می‌یابند آن‌طور که کشتی‌ها نمی‌خواهند!

عبارت صورت سؤال و گزینه‌های مرتبط، به تقدیرگرایی و قضا و قدر اشاره دارند، ولی بیت گزینه «۴» می‌گوید همه چیز ما از طرف خداست و توسط خدا به وجود آمده است.

(مفهوم)

۷۸- گزینه «۳»

(ها تا احمدزاده)

- «الف» درست است؛ زیرا در دوره نوجوانی لازم است مهارت‌هایی آموخته شود که بتوان به وسیله آن هیجان‌های خود را در جهت صحیح به کار گرفت. ورزش کردن از جمله این مهارت‌ها است که به نوجوانان کمک می‌کند تا هیجان‌های خود را به سمت مثبت هدایت کنند.

- برقراری ارتباط با افراد دیگر (والدین، دوستان و آشنایان) در حیطه رشد اجتماعی بررسی می‌شود و یکی از تغییرات در رشد اجتماعی دوره نوجوانی رشد و شکل‌گیری هویت است پس «ب» درست است.

- به دلیل تغییرات فیزیولوژیکی و هورمونی در دوره نوجوانی حالات هیجانی فرد به سرعت تغییر می‌کند و فرد واکنش‌های مختلف از خود نشان می‌دهد؛ در این دوره تحریک‌پذیری نیز افزایش پیدا می‌کند و همه این موارد بخش طبیعی رشد هیجانی در دوره نوجوانی است. پس «ج» نادرست است.

- نادرست بودن «د» به این دلیل است که پرسشگری فرد درباره خود و اینکه بداند چه نقش و جایگاهی در خانواده و جامعه دارد، مربوط به رشد و شکل‌گیری هویت است و مسئله هویت در زمینه رشد اجتماعی بررسی می‌شود.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۵۷ تا ۵۹)

۷۹- گزینه «۱»

(مهم‌عرفان فراهاری)

- انتخاب شغل به جنبه اجتماعی در هویت مربوط است.
- نوجوانانی که خود را می‌پذیرند و هویت مثبتی برای خود قائل‌اند، به لحاظ روانی از افرادی که هویتی منفی داشته و به خود علاقه‌ای ندارند، سالم‌ترند.
- هویت پاسخ به سؤال «من کیستم» است که ذهن فرد به خصوص نوجوانان و جوانان را درگیر کرده است.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه ۵۹)

۸۰- گزینه «۱»

(مهم‌میبی)

گزینه «۱»: همه افراد یک خود واقعی و یک خود آرمانی دارند. خود واقعی همان ویژگی‌های فردی، و خودآرمانی ویژگی‌هایی است که فرد دوست دارد داشته باشد؛ مثلاً پسری ۱۴ ساله را در نظر بگیرید که قد بلند (ویژگی جسمانی)، دارای هوش متوسط، عملکرد تحصیلی معمولی، روحیه شاد (ویژگی روانی) و استعداد نقاشی عالی و علاقه‌مند به مسائل ارزشی است.

گزینه «۲»: تحول اخلاقی و ارزشی در نوجوانی بیش از هر دوره دیگری است.

گزینه «۳»: هر چند رشد درک اخلاقی به شکل‌گیری سایر عناصر شناخت وابسته است، اما برای اینکه شناخت به اخلاق منتهی شود، باید به عقاید و باورها و ارزش‌های فرد تبدیل شود.

گزینه «۴»: در روند طبیعی زندگی انتظار می‌رود که نوجوانان برای رسیدن به خود آرمانی تلاش کنند.

(روان‌شناسی، روان‌شناسی رشد، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

عربی، زبان قرآن (۳)

۹۱- گزینه ۳»

(مصطفی قدیمی فرد)

«أعلم» (مضارع): می دانم (رد گزینه ۲) / «أنَّ»: که (رد گزینه های ۲ و ۴؛ «بی شک، قطعاً» نادرست است) / «كلَّ شيءٍ» (شیء ← مفرد و نکره): هر چیزی (رد گزینه های ۱ و ۴)

(ترجمه)

۹۲- گزینه ۱»

(رضا راشرنیا)

«لا جُملة أَجملُ»: هیچ جمله ای زیباتر نیست (رد گزینه ۳) / «كَلَامٍ سُقراطِ الَّذِي قَالَ»: سخن سقراط که گفت (گفته است) / «إِنِّي أعلمُ»: قطعاً من می دانم؛ دقت کنید «إِنَّ» می تواند ترجمه نشود اما اگر ترجمه شود، باید اول جمله بیاید (رد گزینه ۳) / «لا أعلمُ»: نمی دانم (رد گزینه ۴) / «ولكنَّك لا تعلمُ»: اما تو نمی دانی (رد گزینه های ۳ و ۴) / «أَنْتَ لا تعلمُ»: که نمی دانی (رد گزینه ۲)

(ترجمه)

۹۳- گزینه ۳»

(معصومه ملکی)

«تَرَأَمُ»: (از فعل «تَرَى»، به صیغه مفرد مذکر مخاطب، و ضمیر متّصل «هُم» در نقش مفعول تشکیل شده است) آنان را می بینی (رد گزینه های ۱ و ۲) / «خَلِقُوا»: (فعل ماضی مجهول) آفریده شده اند / «لَحْمٍ»: گوشت / «غَظْمٍ»: استخوان / «غَضَبٍ»: پی (در گزینه های ۲ و ۴، «غَظْم» و «غَضَب» جابه جا ترجمه شده اند) / در گزینه ۴، «چیزی» اضافی است.

(ترجمه)

۹۴- گزینه ۲»

(کتاب آبی پیمانه ای)

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «قدرة» نکره است و به صورت (قدرتی) ترجمه می شود، در این گزینه «لای نفی جنس» نیز به کار رفته است و باید در ترجمه آن از «هیچ» استفاده شود.

گزینه ۲: «ذلک بائع» (اسم اشاره + اسم بدون ال) به صورت (آن) فروشنده ای است) ترجمه می شود، در این گزینه «بضائع» نیز جمع است که مفرد ترجمه شده و نادرست است.

گزینه ۴: «إنطوى» فعل ماضی است و همراه حرف «قد» به صورت ماضی نقلی (به هم پیچیده شده است) ترجمه می شود.

(ترجمه)

۹۵- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمانه ای)

«دوست عزیزم»: (موصوف و صفت باید در جنس، مطابقت داشته باشند) صدیقی العزیز، صدیقی العزیزة (رد گزینه ۴) / «بتواند»: (فعل مضارع است) بقدر (رد گزینه های ۳ و ۴) / «در امتحانات پایان سال تحصیلی»: فی إمتحانات نهاية السنة الدراسية (رد گزینه های ۲ و ۳) / «موفق شود»: أن ینجح (رد گزینه های ۲ و ۴؛ از نظر جنس، با کلمات قبلی جمله مطابقت ندارد).

(ترجمه)

۸۷- گزینه ۲»

(محمود باربرین - یاسوج)

در این گزینه، با توجه به اینکه «تبادل» مصدر باب تفاعل و یک اسم است، پس اسلوب شرط وجود ندارد. («إِنَّ» از حروف مشتهة بالفعل است).
(انواع هملات)

۸۸- گزینه ۴»

(مهیر بیگلری)

با توجه به معنی و مفهوم جمله در گزینه ۴، «مَنْ» برای جای خالی مناسب نیست و ادات شرط مناسب، «إِنْ» می باشد. (ترجمه عبارت: اگر گلی را به ثمر برسانید، حتماً به دور پایانی می روید!)

(انواع هملات)

۸۹- گزینه ۳»

(محمود باربرین - یاسوج)

در این گزینه، «فَلّاحین» اسم نکره ای است که در ادامه، به همراه «ال» آمده است (الفلاحون)، در نتیجه «ال»ش را می توانیم به صورت اسم اشاره («این») یا «آن» ترجمه کنیم.

تشریح سایر گزینه ها:

گزینه ۱: «معلّم» اسم نکره ای است که در ادامه به همراه «ال» آمده است، اما چون قبل از آن یک اسم اشاره هست (ذلک المعلّم)، دیگر نمی توانیم «ال»ش را به صورت «این» یا «آن» ترجمه کنیم.

گزینه ۲: در این گزینه اسم نکره ای وجود ندارد که در ادامه به همراه «ال» آمده باشد. دقت شود «غابات» به «مازندران» اضافه شده و نکره نیست.

گزینه ۴: «دولة» اسم نکره ای است که در ادامه، جمع مکسر آن به همراه «ال» آمده است و «ال»ش را نمی توانیم به صورت «این» یا «آن» ترجمه کنیم، دقت شود که باید همان اسم نکره به همراه «ال» تکرار شود.

نکته مهم درسی:

معمولاً هرگاه در جمله اسم نکره ای بیاید و در ادامه، همان اسم با «ال» تکرار شود، در ترجمه می توانیم «ال»ش را به صورت «این» یا «آن» ترجمه کنیم.

(قواعد اسم)

۹۰- گزینه ۳»

(سید محمدرضا علی مرتضوی)

صورت سؤال، گزینه ای را می خواهد که در آن، «سعید» معرفه غلّم باشد، یعنی اسم یک شخص باشد؛ در گزینه ۳ «این گونه است: «دوست من، فرزند عزیزش را سعید نامیده است!»

در سایر گزینه ها، «سعید» به معنی «خوشبخت، سعادتمند» است و اسم غلّم (خاص) نیست.

(قواعد اسم)

عربی زبان قرآن (۱)

۹۶- گزینه ۲»

(مصطفی قدیمی فرد)

در این سؤال، دورترین عبارت از نظر مفهوم خواسته شده است. مفهوم حدیث صورت سؤال (هیچ مصیبتی بزرگتر از نادانی نیست!)، نکوهش و مذمت جهل و نادانی است، ولی بیت گزینه ۲» اشاره به نکوهش جهل ندارد، بلکه به نوعی به ستایش آن هم می‌پردازد!

(مفهوم)

۹۷- گزینه ۳»

(مبیر بیکلری)

«موتی» نادرست است و درست آن، «موتی» (به معنی: مُردگان) می‌باشد، ضمناً «أحیاء» (به معنی: زندگان) درست است نه «إحیاء»!

(ضبط مرکبات)

۹۸- گزینه ۴»

(سیر معمرعلی مرتضوی)

اسم حروف مشبّهة بالفعل منصوب و خبر آن‌ها، مرفوع است. در گزینه ۴»، «المعلّمون» اسم حروف مشبّهة بالفعل است پس باید به صورت منصوب (المعلّمین) بیاید.

نکات مهم درسی:

فراموش نکنید اسم‌های جمع مذکر سالم، در حالت مرفوع با «و» و در حالت منصوب و مجرور، با «ی» می‌آیند.

(انواع هملات)

۹۹- گزینه ۲»

(افشین گرمیان فرد)

از میان حروف مشبّهة بالفعل «لکن» به معنی «ولی - اما» برای رفع ابهام و تکمیل معنا و مفهوم جمله ما قبل خود می‌آید.

ترجمه گزینه ۲»: ظلم عاقبتش سخت است اما شما نمی‌دانستید.

(انواع هملات)

۱۰۰- گزینه ۳»

(همیدرضا قانر امینی - اصفهان)

«لا»ی نفی جنس، وجود چیزی را به صورت کامل نفی می‌کند. «لا» در «لا عاصفة قادرة...» از نوع نفی جنس است: «مؤمن پرهیزگار مانند کوهی محکم است، پس هیچ طوفانی قادر نیست که آن را حرکت دهد.»

نکات مهم درسی:

بعد از «لا»ی نفی جنس، اسمی می‌آید که نه «ال» دارد و نه «تنوین» و حرکت آخر آن، فتحه است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱»: «لا» (نه) در جواب کلمه پرسشی «أ: آیا» آمده است.

گزینه ۲»: «لا» در «لا تُشجّع» از نوع «نفی مضارع» است.

گزینه ۴»: «لا» در «لا تُسخّر» از نوع «نهی» است.

(انواع هملات)

۱۰۱- گزینه ۲»

(مرتضی کاظم شیروردی)

«اللّهُ الَّذِي» خدا همان کسی است که (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «يُرْسِلُ»: می‌فرستد / «الرّیاح»: بادها / «تُثیرُ»: برمی‌انگیزد (رد گزینه ۱) / «سحاباً»: ابری (رد گزینه‌های ۱ و ۴) / «يَبْسُطُ»: آن را می‌گستراند (رد گزینه ۴) / «فی السّماءِ»: در آسمان

(ترجمه)

۱۰۲- گزینه ۳»

(مصطفی قدیمی فرد)

«شَيْءٌ طَبِيعِيٌّ» (ترکیب وصفی است و باید پشت سرهم ترجمه شود): چیزی طبیعی، یک چیز طبیعی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «أَنْ تُصَدِّقَ» (فعل مخاطب و معلوم): که باور کنی (رد گزینه‌های ۲ و ۴) / «تَسَافُطَ» (مصدر): پی‌درپی افتادن (رد گزینه ۱)

«واقعاً» در گزینه ۱» و «قطعاً» در گزینه ۴» اضافی است.

(ترجمه)

۱۰۳- گزینه ۲»

(کامران عبداللّهی - کوه‌رشت)

«التّعایش السّلمیّ الَّذِي»: همزیستی مسالمت‌آمیز که (رد گزینه ۱) / «بَعْدُ»: به‌شمار می‌رود / «يُسَاعِدُ»: کمک می‌کند / «الْمَجْتَمَعَاتِ الْمُتَحَضَّرَةُ»: جوامع متمدن (رد گزینه‌های ۱ و ۳) / «يُؤَدِّي»: منجر می‌شود / «مَنْ دُونَ شَكٍّ»: بی‌تردید (رد گزینه ۳) / «السّلام الدائمُ»: صلح پایدار (رد گزینه ۴)

(ترجمه)

۱۰۴- گزینه ۳»

(همیدرضا قانر امینی - اصفهان)

«لَدینَا صَدِيقٌ حَمِيمٌ»: دوستی صمیمی داریم (رد گزینه ۱)

«الظّواهر»: پدیده‌ها (رد گزینه ۲)

«حَتَّى يَغْلِبُوا»: تا چیره شوند (رد گزینه ۴)

نکات مهم درسی:

۱) در ترجمه، به مفرد و جمع بودن اسم‌ها دقت کنید؛ مثال: «الظّواهر» اسم جمع مکسر به معنای «پدیده‌ها» است و نباید به صورت مفرد (پدیده) ترجمه شود.

۲) هرگاه پس از حرف «حَتَّى» فعل مضارع بیاید، فعل مضارع به صورت مضارع التزامی ترجمه می‌شود؛ مثال: «حَتَّى يَغْلِبُوا»: تا چیره شوند»

(ترجمه)

۱۰۵- گزینه ۱»

(امیرحسین شکوری)

الإعصار (گردباد)، الأعصار (جمع عصر) ← رد گزینه ۴

تَنْقَلُ (جابه‌جا می‌کند)، تَنْتَقِلُ (جابه‌جا می‌شود) ← رد گزینه‌های ۲ و ۴

آخر (دیگر)، آخر (پایان) ← رد گزینه‌های ۳ و ۴

(ترجمه)

تاریخ (۲)

(سید آرش مرتضایی فر)

۱۱۱- گزینه «ا»

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) در پیمان عقبه اول، ۱۲ مرد یثربی هنگام مراسم حج در مکانی موسوم به عقبه در منا با پیامبر بیعت کردند. در مراسم حج سال سیزدهم بعثت نیز، ۷۳ مرد و دو زن از اهالی یثرب در عقبه با رسول خدا پیمانی بستند که به عقبه دوم مشهور است.

پیمان عقبه دوم، بیانگر نفوذ و گسترش چشمگیر اسلام در شهر یثرب بود؛ زیرا شمار قابل توجهی از اعضای قبیله‌های مختلف، به‌ویژه اوس و خزرج در آن حضور داشتند.

د) این تصمیم مردم یثرب هرگز عملی نشد.

(تاریخ (۲)، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه‌های ۳۱، ۳۲ و ۳۴)

۱۱۲- گزینه «۴»

(هیبه مهبی)

سؤال وقایع سال ششم تا هشتم هجری را خواسته است و عبارت‌های «ب» و «ج» در این سال‌ها رخ داده‌اند.

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) حجة الوداع در سال دهم هجری روی داد.

د) اعلان براءت از مشرکان با نزول سوره براءت (توبه) در آخرین ماه‌های سال نهم هجری روی داد.

(تاریخ (۲)، امت و حکومت نبوی در مدینه، صفحه‌های ۳۸ و ۳۹)

۱۱۳- گزینه «ا»

(فاطمه اعمری)

عبارت «الف» نادرست است؛ زیرا شورای شش‌نفره اواخر خلافت عمر و نزدیک به زمان مرگ او تشکیل شد، نه پیش از وفات ابوبکر.

(تاریخ (۲)، تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌های ۳۲ و ۳۴)

۱۱۴- گزینه «۴»

(پوار لیلیان)

تشریح گزینه‌ها:

گزینه «۱»: اختلافات مذهبی از عوامل مشترک در فتح مصر و شام است.

گزینه «۲»: عمروعاص فرمانده سپاه مسلمانان در فتح مصر بود که آبادانی و ثروت فراوان آن را از نزدیک دیده بود.

گزینه «۳»: در جریان فتح شام (نه مصر) بود که خلیفه دوم در پی درخواست ساکنان مسیحی بیت المقدس برای قرارداد صلح به آنجا سفر کرد.

گزینه «۴»: یکی از نتایج فتح مصر در امان ماندن شام از خطر هجوم رومیان بود که قبل از فتوحات علاوه بر مصر، بر شام نیز حکومت می‌کرد.

(درستی گزینه «۴»)

(تاریخ (۲)، تثبیت و گسترش اسلام در دوران خلفای نخستین، صفحه‌های ۳۹ تا ۵۱)

۱۰۶- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - لنگور فارح از کشور انسانی ۱۴۰۰)

ترجمه عبارت صورت سؤال: «مردم خواب‌اند، پس هرگاه بمیرند، بیدار می‌شوند!» مفهوم حدیث این است که انسان زندگی دنیوی را در خواب غفلت می‌گذراند و با مرگ، بیدار شده و حقایق را درمی‌یابد، در بیت گزینه «۲» دقیقاً به همین مفهوم اشاره شده است.

(مفهوم)

۱۰۷- گزینه «۴»

(مصدر ضا سوری)

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: تتساقط ← تتساقط (فعل مضارع از باب تفاعل)

گزینه «۲»: تناولها ← تناولها (مصدر از باب تفاعل)

گزینه «۳»: إنتبهوا ← إنتبهوا (فعل ماضی از باب افتعال)

(ضبط مرکبات)

۱۰۸- گزینه «۳»

(روح الله گلشن)

«إنفتحت» فعل ماضی از باب «إنفعال» است که سه حرف اصلی آن «ف ت ح» می‌باشد؛ بنابراین حرف «نون» در آن زائد و اضافی است.

سه حرف اصلی در سایر فعل‌های موردنظر، به‌ترتیب: «ن ظ ر»، «ن ق ل»، «ن ص ح» و «ن ش ر» است که «نون» از حروف اصلی آن‌ها به‌شمار می‌آید و زائد نیست.

(قواعد فعل)

۱۰۹- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

صورت سؤال، گزینه‌ای را می‌خواهد که در آن دو مصدر آمده باشد؛ در گزینه «۲»، «اللاتجاهات» که مفرد آن «الاتجاه» است، مصدر باب «إفتعال» و «تحریر» مصدر باب «تفعیل» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «إحتفاظ» (إفتعال) تنها مصدر این گزینه است.

گزینه «۳»: «تقدّم» (تفعّل) تنها مصدر این گزینه است.

گزینه «۴»: در این گزینه مصدر وجود ندارد. «مُتعلّقه» و «المُجاورة» هیچ‌کدام مصدر نیستند و هر دو اسم فاعل محسوب می‌شوند.

(قواعد فعل)

۱۱۰- گزینه «ا»

(سیره میا مؤمنی)

فعل «یمنع» ثلاثی مجرد است.

در سایر گزینه‌ها، فعل‌ها ثلاثی مزید و از باب «إفعال» هستند.

(قواعد فعل)

۱۱۵- گزینه «۳»

(مهم‌مهری یعقوبی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

ب) یکی از مهم‌ترین فتوحات مسلمانان در زمان بنی‌امیه، فتح اسپانیا (اندلس) به دست سردارانی چون طارق بن زیاد و موسی بن نصیر بود.
د) پس از سقوط خلافت اموی، یکی از نوادگان هشام بن عبدالملک به نام عبدالرحمان بن معاویه به شمال آفریقا فرار کرد و سرانجام موفق شد شهر قرطبه در اندلس را تصرف و حکومت امویان را در آنجا پایه‌ریزی کند.
(تاریخ (۲)، امویان بر مسند قدرت، صفحه‌های ۵۴ تا ۵۶، ۵۹ و ۶۳)

تاریخ ایران و جهان (۱)

۱۱۶- گزینه «۱»

(آریا فتاح‌زاده)

الف) مردم جنوب غربی آسیا کاربرد فلزات مختلف مانند مس و قلع را آموخته بودند.
ب) اولین شهرها در ناحیه جنوبی بین‌النهرین معروف به سومر به‌وجود آمد.
ج) شیوه حکومت حمورابی مبتنی بر قدرت و اختیارات فراوان پادشاه و اطاعت کامل حاکمان ولایات از او بود.
د) بین‌النهرین با میان رودان به معنای سرزمین‌های میان دو رود دجله و فرات در کشور کنونی عراق است.
(تاریخ (۱)، پدایش تمدن، بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۵ تا ۳۷)

۱۱۷- گزینه «۲»

(مریم فسروی دهنوی)

الف) امپراتوری قدیم
ب) امپراتوری جدید
ج) امپراتوری قدیم

(تاریخ (۱)، پدایش تمدن، بین‌النهرین و مصر، صفحه‌های ۳۸ و ۴۰)

۱۱۸- گزینه «۳»

(علیرضا پدرازا)

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: آیین کنفوسیوس در دوران سلسله «هان» تعلیم داده می‌شد؛ اما در دوران «شی‌هوانگ‌تی» مورد مخالفت بود.
گزینه «۲»: آیین بودا از زمان سلسله «هان» وارد چین شد و سپس شروع به رشد و گسترش کرد.
گزینه «۴»: در دوران «شی‌هوانگ‌تی» بخش‌های مختلف دیوار چین به هم متصل شد تا یکپارچه گردد.
(تاریخ (۱)، هنر و چین، صفحه‌های ۳۷ تا ۳۹)

۱۱۹- گزینه «۲»

(تابان میقلی)

تشریح عبارت‌های نادرست:

الف) در حدود ۲۰۰۰ قبل از میلاد طایفه‌های بیابان‌گردی از دشت‌های اروپای شرقی به شبه‌جزیره یونان آمدند. این طایفه‌ها به تدریج و احتمالاً تحت‌تأثیر تمدن مینوسی شهرهایی را برپا کردند که مهم‌ترین آن‌ها میسن نام داشت.
ب) فیثاغورث ریاضی‌دان و فیلسوف مشهور یونانی در عهد باستان می‌زیست و برخی اصول هندسه را کشف کرد.
(تاریخ (۱)، یونان و روم، صفحه‌های ۵۱ تا ۵۳ و ۵۵)

۱۲۰- گزینه «۲»

(مهم‌رسایی)

ترتیب رویدادهای ذکر شده را تنها گزینه «۲» به درستی ذکر کرده است.
(تاریخ (۱)، یونان و روم، صفحه‌های ۵۷ تا ۶۰)

جغرافیا (۲)

۱۲۱- گزینه «۳»

(فرزانه ناظمی)

متن سؤال به عامل «ارتفاع از سطح زمین» اشاره دارد؛ که یکی از عوامل موثر در به وجود آمدن نواحی مختلف آب‌وهوایی می‌باشد. یعنی با افزایش ارتفاع دما کاهش می‌یابد. از بین گزینه‌ها، قسمت اول گزینه «۲» و «۳» به این اصل مهم اشاره دارد. قسمت دوم سؤال، از ما دلیل متفاوت تابیدن پرتوهای خورشید در مدار ۶۰ درجه نسبت به ناحیه استوا (یعنی صفر درجه) را خواسته است و ما می‌دانیم مایل تابیدن دلیل این موضوع است؛ بنابراین پاسخ صحیح ما گزینه «۳» می‌باشد.

نکات مهم درسی:

۱) برای فهم این سؤال نیاز است که تشخیص داده شود هر مثال مربوط به کدام یک از عوامل تشکیل دهنده آب‌وهوای متفاوت است.
۲) اگر صورت سؤال از ما دلیل تفاوت تابش خورشید در مدار صفر درجه نسبت به مدار ۶۰ درجه را می‌خواست، پاسخ گزینه «۲» می‌شد.

تشریح گزینه‌های دیگر:

گزینه «۱»: متن سؤال به حرکت انتقالی اشاره ندارد؛ بلکه به عامل «ارتفاع» اشاره دارد.
گزینه «۲»: عمود تابیدن اشتباه است.

گزینه «۴»: قسمت اول این گزینه اشاره به تفاوت دما در اثر تفاوت در عرض‌های جغرافیایی دارد، نه عامل ارتفاع از سطح زمین.
(جغرافیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه‌های ۲۲ و ۲۳)

۱۲۲- گزینه «۲»

(علیرضا پدرازا)

بیابان «آتاکاما» در آمریکای جنوبی، به دلیل «فرونشستن هوا و عدم صعود آن» (مراکز پرفشار) و «جریان‌های آب سرد قطبی» ایجاد شده است.
(جغرافیا (۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه‌های ۳۳ و ۳۴)

۱۲۳- گزینه «۲»

(مهممهری یعقوبی)

به طور کلی، سه نوع بارش وجود دارد:

۱) بارندگی همرفتی: در این نوع بارندگی، توده هوا از هوای مجاور خود گرم تر می شود؛ (رد گزینه «۳») همراه با بالا رفتن، دمای آن پایین می آید و ابر تشکیل می شود و بارندگی صورت می گیرد. بارش های بهاری بیشتر از این نوع اند. (رد گزینه های «۱» و «۴»)

۲) بارندگی جبهه ای (سیکلونی): این نوع بارندگی بیشتر در محل جبهه ها به وجود می آید؛ جایی که توده های هوا با یکدیگر برخورد می کنند.

۳) بارندگی کوهستانی (ناهمواری): در این نوع بارندگی، نواحی مرتفع و کوهستان ها با توجه به شکل و جهتی که دارند، مانع آن می شوند که توده هوای مرطوب به طور افقی حرکت کند. در نتیجه، توده هوا در امتداد دامنه کوه به طرف قله بالا می رود و هنگام صعود، دمای آن کاهش می یابد و دیگر نمی تواند رطوبت را در خود نگه دارد و بنابراین، موجب بارش می شود.

(پغرافیا ۲)، نواحی آب و هوایی، صفحه ۲۷

۱۲۴- گزینه «۲»

(میهه مهبی)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: فلات ها مرتفع و نسبتاً هموار هستند.

گزینه «۳»: مجموعه ای از کوه ها که به شکل نواری در کنار هم قرار گرفته اند، رشته کوه را به وجود می آورد.

گزینه «۴»: در فلات ها، کناره ها با شیب تند به نواحی پست متصل می شود. (پغرافیا ۲)، ناهمواری ها و اشکال زمین، صفحه های ۳۸ و ۳۹

۱۲۵- گزینه «۳»

(مهممهری رسایی)

تشریح عبارت ها:

الف) از اشکال فرسایش کاوشی ناشی از حفر مواد در سواحل صخره ای دریا می توان به طاق دریایی اشاره کرد.

ب) اشکال تراکمی حاصل انباشته شدن ذرات توسط باد در یک مکان است که از این نوع فرسایش می توان به تلماسه ها اشاره کرد.

(پغرافیا ۲)، ناهمواری ها و اشکال زمین، صفحه های ۴۸ تا ۵۰

جغرافیای ایران

۱۲۶- گزینه «۱»

(فاطمه اهمری)

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۲»: ایران در نیمکره شمالی قرار دارد و نزدیکی به قطب جنوب کاملاً اشتباه است.

گزینه «۳»: ایران به اقیانوس اطلس هیچ ارتباط مستقیمی ندارد و ارتباط آن از طریق دریای عمان به اقیانوس هند است و ایران در نیمکره شمالی واقع شده است.

گزینه «۴»: صادرات اصلی ایران نفت، گاز، پتروشیمی و کالاهای صنعتی است. نه کشاورزی

(پغرافیا ۱)، موقعیت پغرافیایی ایران، صفحه های ۱۷ و ۱۹

۱۲۷- گزینه «۳»

(هواد یلیلیان)

ایران حدوداً ۸۷۵۵ کیلومتر مرز سیاسی مشترک با همسایگان خود دارد.

ایران کوتاه ترین مرز را با ارمنستان و طولانی ترین مرز را با عراق دارد.

(پغرافیا ۱ ایران، موقعیت پغرافیایی ایران، صفحه ۲۰)

۱۲۸- گزینه «۴»

(فرزانه ناظمی)

تخت سلیمان = البرز

قره داغ = آذربایجان

آلاداغ = کوه های شمال خراسان

علم کوه = منطقه کوهستانی البرز

(پغرافیا ۱ ایران، ناهمواری های ایران، صفحه های ۲۴ تا ۲۶)

۱۲۹- گزینه «۳»

(مریم فسروی هندی)

الف) کوه های شرق و جنوب شرقی

ب) منطقه کوهستانی غربی (زاگرس)

ج) منطقه کوهستانی مرکزی

تشریح گزینه های دیگر:

گزینه «۱»: فعالیت های آتشفشانی در دوره کواترنر باعث شکل گیری قله دماوند در رشته کوه های البرز شده است.

گزینه «۲»: بخش اعظم چین خوردگی های منطقه کوهستانی البرز حاصل کوه زایی مواد رسوبی طی میلیون ها سال است.

گزینه «۴»: گنبد نمکی، توده ای از نمک است که به شکل تقریباً گنبدی بر اثر عوامل درونی و وزن مخصوص کمتر نمک نسبت به اطراف خود بالا می آید. (خروج گاز غلط است.) و نام دیگر توده های نفوذی آذرین، کوه های منفرد مرکزی می باشد.

(پغرافیا ۱ ایران، ناهمواری های ایران، صفحه های ۲۵، ۲۷، ۲۹ و ۳۰)

۱۳۰- گزینه «۲»

(مهممهری یعقوبی)

دشت ها، سرزمین های هموار یا نسبتاً همواری هستند که حصار کوهستانی آن ها را فرا گرفته است.

برخی دشت ها در هنگام چین خوردگی ها و در حد فاصل تاقدیس ها (در میان ناودیس ها)، ایجاد شده اند. مانند: دشت کاکان در فارس.

پارهای از دشت ها حاصل انحلال مواد آهکی و هموار شدن زمین ها هستند. مانند ماهی دشت کرمانشاه و دشت ارژن در فارس.

نکته مهم درسی:

جلگه ها سرزمین های همواری هستند که از یک طرف به کوه ها و از طرف دیگر به دریاها و دریاچه ها منتهی می شوند.

(پغرافیا ۱ ایران، ناهمواری های ایران، صفحه های ۳۱ و ۳۲)

فلسفه یازدهم

۱۳۱- گزینه «۳»

- (عرفان ره‌شنیاء)
- الف) استقلال در اندیشه (فیلسوف تابع برهان و استدلال است، نه تابع افراد و اشخاص.)
- ب) رهایی از عادات غیرمنطقی (استقامت متفکران حق‌طلب بالأخره مؤثر واقع می‌شود و بسیاری از مردم عقاید باطل خود را کنار می‌گذارند.)
- ج) دوری از مغالطه‌ها
- د) استقلال در اندیشه

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۱۳۲- گزینه «۴»

- (معمّر رضایی‌بقا)
- برخی فواید تفکر فلسفی عبارت‌اند از: ۱) دوری از مغالطه‌ها ۲) استقلال در اندیشه ۳) رهایی از عادت‌های غیرمنطقی.
- در گزینه «۱» شخص به کمک علم منطق از مغالطه‌ای دور شده است. در گزینه «۲» شخص گزاره‌های بدون دلیلی را نپذیرفته است و دارای استقلال در اندیشه است. در گزینه «۳» شخص با بررسی دلایل یک عادت، از عادت‌های غیرمنطقی دور شده است. اما در گزینه «۴» شخص به جای این‌که سخن یک فیلسوف را که به دنبال اثبات باطل بودن یک عقیده است ارزیابی کند و در صورت درستی بپذیرد، او را متهم به تعصب و توهم می‌کند. پس برخلاف «رهایی از عادت‌های غیرمنطقی» عمل کرده است.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۲ تا ۲۴)

۱۳۳- گزینه «۳»

- (هسین آفونری راهنمایی)
- تمثیل غار افلاطون مثالی برای دو فایده از فواید تفکر فلسفی است:
- ۱- استقلال در اندیشه = توسعه اندیشه مستقل
- ۲- رهایی از عادت‌های غیرمنطقی (نه هر عادت)

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه ۲۴)

۱۳۴- گزینه «۲»

- (موسی سپاهی - سروان)
- اگر فرد خارج‌شده از غار ناگهان به‌طور کامل در معرض نور قرار گیرد، از رسیدن به واقعیت عاجز می‌ماند. اما اگر به‌تدریج و مرحله‌به‌مرحله چشمان وی با روشنایی خو بگیرد، یکی پس از دیگری انسان‌ها و حیوانات و اشیای واقعی را خواهد شناخت و همچنین پی خواهد برد که تصاویر روی دیواره غار سایه‌هایی بیش نبوده‌اند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ و ۲۵)

۱۳۵- گزینه «۲»

- (پرگل ریمی)
- بر اساس کتاب درسی، تالس عنصر مادی «آب» را مبدأ همه تغییرات می‌دانست و از مشاهدات طبیعی (تبدیل آب به یخ و باران) به این نتیجه رسید. اما هراکلیتوس به‌طور کلی معتقد بود «تغییر و دگرگونی» یک قانون کلی و فراگیر در جهان است و همه چیز در حال حرکت و سیلان است - یعنی دیدگاه او فلسفی‌تر و گسترده‌تر از نگاه مادی‌محور تالس بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: برعکس بیان شده است. این هراکلیتوس بود که درباره اضداد و وحدتشان سخن گفت، نه تالس.

گزینه «۳»: نادرست است. تالس به تغییر اعتقاد داشت، اما آن را ناشی از آب، به‌عنوان عنصر اولیه، می‌دانست؛ او نگفته بود جهان از تغییر تهی است.

گزینه «۴»: هراکلیتوس به تضاد عناصر طبیعی اعتقاد داشت، اما تالس صرفاً آب را عنصر اول دانسته بود، نه اینکه به تضاد عناصر قائل باشد.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۱ و ۳۲)

۱۳۶- گزینه «۲»

- (علی معزی)
- در تفکر هراکلیتوس نظریه وحدت اضداد مقدم بر نظریه دوم او، یعنی تغییر و تحول دائمی جهان، بود. هراکلیتوس معتقد به تغییر دائمی در جهان و پارمنیدس معتقد به ثبات و پایداری در جهان بود.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۱ تا ۳۳)

۱۳۷- گزینه «۳»

- (فیروز نژادنیف - تبریز)
- علت رد سایر گزینه‌ها:
- گزینه «۱»: آرا و نظرات گوناگون و متضاد در بخشی از آسیای صغیر جریان داشت، نه آتن.

گزینه «۲»: غلبه تشویش و نگرانی بر مردم به علت نظرات متضاد اندیشمندان آسیای صغیر بود، نه به خاطر سوفسطائیان.

گزینه «۴»: تضاد فکری این اندیشمندان باعث بیهوده خواندن اندیشه آنان توسط سوفسطائیان شد نه برعکس.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۴)

۱۳۸- گزینه «۳»

- (بوار پاکر - فاروج)
- علت ظهور سوفیست‌ها در یونان باستان اختلافات نظری فیلسوفان پیش از سقراط درباره مباحث هستی‌شناسی (نه فقط مباحث طبیعت‌شناسی) و آشفتگی فکری در آن دوره بوده است. دانستیم که فیلسوفان اولیه از تالس تا زمان سقراط همه در پی تبیین منشأ دگرگونی و کثرات در کل هستی بودند نه اختصاصاً فقط طبیعت.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: پارمنیدس عقیده داشت که هستی یک امر واحد ثابت است و حرکت و شدن ندارد و برای این ادعای خود استدلال ارائه کرد.

گزینه «۲»: پارمنیدس هستی را امر واحد (یکتا)، ثابت (بدون تغییر) و جاودان و فناپذیر (ابدی) می‌دانست.

گزینه «۴»: پارمنیدس حواس ظاهری را قادر به تشخیص ویژگی‌های اساسی هستی نمی‌دانست.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه‌های ۳۲ تا ۳۴)

۱۳۹- گزینه ۱»

(مهم کرمی نیا - رفسنجان)

در این بیت، «اینجا» عالم غیرحقیقی یا همان عالم سایه‌های درون غار است. شاعر می‌گوید: خداوند (نه فیلسوف) مرا به اینجا آورده و خودش مرا به سرای حقیقی (وطن) باز می‌گرداند.

(فلسفه یازدهم، فلسفه و زندگی، صفحه‌های ۲۴ تا ۲۶)

۱۴۰- گزینه ۱»

(کتاب آبی پیمان‌های)

نخستین مجموعه‌ها یا قطعه‌هایی که به زبان فلسفی نگاشته شده یا جنبه فلسفی در آن‌ها غلبه داشته، از یونان باستان به یادگار مانده است. به همین جهت از سرزمین یونان به‌عنوان مهد تفکر فلسفی یاد می‌کنند.

(فلسفه یازدهم، آغاز تاریخی فلسفه، صفحه ۳۰)

فلسفه دوازدهم

۱۴۱- گزینه ۴»

(پرگل ریمی)

وقتی انسان به‌صورت طبیعی برای رفع نیازهای خود به اشیای پیرامون مراجعه می‌کند، یعنی وجود داشتن این اشیا را بدیهی می‌داند و با آن‌ها ارتباط واقعی برقرار می‌کند. این رفتار بیانگر نوعی «دانستن» و «پذیرفتن هستی اشیا» است، که در کتاب به‌صراحت به‌عنوان پایه بحث فلسفی هستی و چیستی معرفی شده است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه ۲)

۱۴۲- گزینه ۱»

(علی معزی)

تفاوت وجود و ماهیت فقط در ذهن و از جهت مفهوم است، وگرنه در خارج، دو امر جداگانه به نام وجود و ماهیت نداریم. آن دو مفهوم، دو جنبه از یک چیزند.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: وقتی می‌گوییم هستی و چیستی دو جنبه یک چیزند، به این معنا نیست که آن‌ها دو جزء از یک چیزند.

گزینه ۳: وجود و ماهیت دو جنبه از یک چیزند و نه وجود و هستی.

گزینه ۴: چیستی و هستی در خارج از ذهن تفکیکی ندارند و در ذهن مغایر می‌باشند.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه‌های ۲ تا ۳)

۱۴۳- گزینه ۱»

(موسی سپاهی - سراوان)

«مغایرت وجود و ماهیت» نظری است که قبل از ابن‌سینا به آن توجه شده است، اما توجه خاص ابن‌سینا به این بحث، مقدمه طرح مباحث جدیدی قرار گرفت.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: ابن‌سینا مغایرت وجود و ماهیت را پایه یکی از برهان‌های خود در اثبات وجود خدا قرار داد. پس «مغایرت وجود و ماهیت» مقدم بر برهان «وجوب و امکان» است.

گزینه ۳: «توماس آکوئیناس بعد از ابن‌سینا «مغایرت وجود و ماهیت» را پایه برهان‌های خود در خداشناسی قرار داد، بنابراین اگر تقلیدی هم در کار باشد، آکوئیناس از ابن‌سینا تقلید کرده است، نه برعکس.

گزینه ۴: اروپاییان از طریق مکتب تومیسیم مجدداً با فلسفه ارسطویی ارتباط برقرار کردند نه اینکه نخستین‌بار این مکتب باعث آشنایی فلاسفه اروپایی با فلسفه ارسطویی شده باشد.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۴۴- گزینه ۴»

(هسین آفونری راهنمایی)

فلسفه توماس آکوئیناس بیشتر به اندیشه‌های ابن‌سینا و تا حدودی به ابن‌رشد متکی بود.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۱: «مغایرت وجود و ماهیت را شخص ابن‌سینا پایه برهان «وجوب و امکان» در اثبات خدا قرار داد.

گزینه ۲: توماس اصل مغایرت وجود و ماهیت در ذهن را در اروپا گسترش داد.

گزینه ۳: مکتب تومیسیم که آکوئیناس آن را پایه‌گذاری کرد، هنوز هم به نام وی در اروپا در جریان است.

(فلسفه دوازدهم، هستی و چیستی، صفحه‌های ۶ و ۷)

۱۴۵- گزینه ۱»

(عرفان دهرشیا)

از آنجا که برخی موجودات ممکن‌الوجود هستند و برخی خیر (مثل خدا) و از آن طرف برخی ممکن‌الوجودها معدوم هستند (موجود نیستند) و برخی خیر و برخی معدوم‌ها ممکن‌الوجود نیستند (مثل ممتنع‌الوجودهای بالذات)، لذا نسبت همه این موارد، عموم و خصوص من‌وجه می‌باشد.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۴۶- گزینه ۱»

(مهم رضایی‌بغا)

انسان می‌تواند نویسنده باشد یا نباشد. پس نویسنده‌بودن برای انسان، امکانی است. اما نویسنده باید انسان باشد و انسان بودن برای نویسنده وجوبی است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه ۲: مثلث نمی‌تواند چهارضلعی باشد، پس امتناعی است، همچنین چهارضلعی نمی‌تواند مثلث باشد و باز هم امتناعی است.

گزینه ۳: دیوار می‌تواند سفید باشد یا نباشد، پس امکانی است؛ البته سفید هم می‌تواند دیوار باشد یا نباشد و امکانی است.

گزینه ۴: اسب بالدار می‌تواند موجود باشد یا نباشد، پس امکانی است. همچنین موجود می‌تواند اسب بالدار باشد یا نباشد و امکانی است.

(فلسفه دوازدهم، جهان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: غول یک چشم، مفهومی ممکن‌الوجود بالذات است. پس رابطه امتناعی در این قضیه برقرار است.

گزینه «۳»: خداوند واجب‌الوجود بالذات است نه بالغیر؛ پس رابطه از نوع امتناعی است.

گزینه «۴»: انسان واجب‌الوجود بالغیر است نه بالذات؛ پس رابطه در اینجا امتناعی است.

(فلسفه دوازدهم، همان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

۱۵۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای)

ممکن‌الوجود ذاتی است که هم می‌تواند باشد و هم می‌تواند نباشد (نه از وجود ایا دارد و نه از عدم).

ممتنع‌الوجود بالذات: موضوعی است که وجود هرگز نمی‌تواند بر آن عارض شود.

دیو و لباس «ممکن‌الوجود» هستند و مربع پنج‌ضلعی «ممتنع‌الوجود بالذات» است.

تشریح سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: همه ممکن‌الوجود هستند.

گزینه «۳»: خدا «واجب‌الوجود بالذات»، خرس پرنده و اژدها «ممکن‌الوجود» هستند.

گزینه «۴»: انسان «ممکن‌الوجود» و شریک‌الباری و مثلث مربع «ممتنع‌الوجود بالذات» هستند.

(فلسفه دوازدهم، همان ممکنات، صفحه‌های ۱۰ تا ۱۲)

منطق

۱۵۱- گزینه «۱»

(پرگل رمیمی)

در تعریف «هلی» ابتدا متضاد لغوی آن و مترادف‌هایی برای آن ذکر شده (تعریف لغوی) و سپس مصادیقی از آن بیان شده و مصادیقی از آن سلب شده است (تعریف از طریق ذکر مصادیق).

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: تعریف «برق» با مفهوم عام «انرژی» آغاز شده، سپس ویژگی متمایز آن (به‌وجود آمده از حرکت الکترون‌ها و کاربردش) آمده است. بنابراین منطق با ساختار تعریف مفهومی است.

گزینه «۳»: در تعریف «هواپیما» ابتدا آن را در دسته عام «وسایل نقلیه» قرار داده، سپس وجه تمایز آن (پرنده بودن و حرکت در آسمان به‌واسطه نیروی موتور و بال) را ذکر کرده است. این هم تعریف مفهومی است.

گزینه «۴»: در تعریف «شعر» ویژگی عام «کلام» و سپس ویژگی خاص‌تر مانند «آهنگین بودن، وزن و قافیه داشتن، و انتقال احساس» آمده است. پس این نیز تعریف مفهومی است.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۰ و ۳۱)

۱۴۷- گزینه «۱»

(هواد پاکدل - فاروج)

حمل مفهوم وجود بر ماهیتی مانند «اسب طایر و پروازکننده» یک قضیه امکانی است؛ یعنی با اینکه هم‌اکنون اسب پروازکننده‌ای نداریم، اما ممکن است روزی چنین مخلوقی را مشاهده کنیم. علاوه بر این همین که بتوان در عالم ذهن مفاهیم و ماهیت‌های خیالی را با مفهوم وجود مرتبط کرد و مفهوم وجود را بر آن حمل کرد، یعنی آن ماهیت یک مفهوم ممکن‌الوجود است که زمانی ممکن است پدید بیاید و ممتنع‌الذات نیست. پس حمل وجود بر «اسب طایر» نه ممتنع و نه ضروری بلکه حملی امکانی است.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۲»: چون ماهیت «اسب پروازکننده» اکنون موجود نیست، پس نمی‌تواند مصداق یک مفهوم واجب‌الوجود بالغیر باشد. مفاهیم واجب‌الوجود بالغیر ضرورتاً وجود دارند، اما با واسطه‌ای به نام علت.

گزینه «۳»: حمل وجود بر «اسب طایر» نه ممتنع و نه ضروری بلکه حملی امکانی است.

گزینه «۴»: حمل مفهوم وجود بر هر مفهومی مانند «اسب طایر» که ممکن‌الوجود بالذات است امکانی است. تعریف درست مفهوم ممکن‌الوجود بالذات آن است که چنین مفاهیم و ماهیت‌هایی در مقابل حمل وجود یا سلب وجود بی‌اعتنا و در حالت تساوی هستند که در نهایت به واسطه علتی بیرون از ذات خودشان هستی پیدا می‌کنند یا معدوم می‌شوند. بنابراین تعریف ممکن‌الوجود به مفهومی که در عین حال هم ممکن است باشد و هم غیرممکن است باشد، تعریفی نادرست و تناقض‌آمیز است.

(فلسفه دوازدهم، همان ممکنات، صفحه‌های ۹ تا ۱۲)

۱۴۸- گزینه «۳»

(فیروز نژادریف - تبریز)

در قضایایی که رابطه موضوع با محمول امکانی است تغییر نسبت، امکانی بودن قضیه را عوض نمی‌کند. یعنی اگر «است»، «نیست» بشود و «نیست»، «است» بشود همچنان قضیه امکانی است. هر دو قضیه گزینه «۳» امکانی می‌باشد. اما تغییر نسبت قضیه وجوبی، آن را امتناعی کرده و تغییر نسبت قضیه امتناعی آن را وجوبی می‌کند.

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: آب سیال است. (وجوبی) - هوا سرد است. (امکانی)

گزینه «۲»: هوا وزن ندارد. (امتناعی) - انسان متفکر است. (وجوبی)

گزینه «۴»: انسان ممکن‌الوجود است. (وجوبی) - مربع دایره ممتنع‌الوجود است. (وجوبی)

(فلسفه دوازدهم، همان ممکنات، صفحه‌های ۹ و ۱۰)

۱۴۹- گزینه «۱»

(مهم‌کرمی‌نیا - رفسنجان)

درخت قطعاً مفهومی ممکن‌الوجود بالذات است؛ پس رابطه موضوع و محمول در این قضیه وجوبی است؛ زیرا نمی‌توان گفت «درخت ممکن‌الوجود بالذات نیست».

۱۵۲- گزینه «۱»

(علی معزی)

تعریف مفاهیم مختلف، بر عهده منطق نیست. گاهی اوقات ریشه اصلی اختلافات ناشی از مشخص نبودن مفاهیم و نداشتن تعریفی دقیق از آنهاست. برای تعریف مفهومی نیازی به تشخیص تمام ذاتیات اشیا نداریم و تمایز نهادن میان برخی ویژگی‌های مشترک آن مفهوم با دیگر مفاهیم و ویژگی اختصاصی آن مفهوم کافی است. در میان ویژگی‌های مشترک هر مفهوم با مفاهیم دیگر خواه‌ناخواه ممکن است برخی ذاتیات مفهوم تشخیص داده شود، اما تشخیص تمام ذاتیات اشیا و مفاهیم برای تعریف مفهومی لازم نیست.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۲۸ تا ۳۱)

۱۵۳- گزینه «۲»

(موسی سپاهی - سروان)

هر تعریفی صحیح نیست؛ تعریفی صحیح است که شرایط زیر را داشته باشد:
۱- واضح باشد. ۲- جامع باشد. ۳- مانع باشد. ۴- دوری نباشد.
گاه شرایط دوم و سوم را در کنار یکدیگر ذکر می‌کنند و می‌گویند: «تعریف باید جامع افراد و مانع اغیار باشد (یعنی جامع و مانع باشد)» و این یعنی رابطه تعریف با آنچه تعریف می‌شود (مفهوم مجهول) از نظر مصادیق، رابطه تساوی باشد.

(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه ۳۵)

۱۵۴- گزینه «۴»

(مسین آفونری راهنمایی)

- تعریف ماهی:
آیا همه ماهی‌ها، مهره‌دارانی هستند که دارای آبشش هستند؟ بله ← جامع است.
آیا فقط ماهی‌ها، مهره‌دارانی هستند که دارای آبشش هستند؟ خیر ← مانع نیست (قورباغه)
- تعریف پرند:

آیا همه پرنده‌ها حیوان پروازکننده هستند؟ خیر ← جامع نیست (شترمرغ)
آیا فقط پرنده‌ها حیوان پروازکننده هستند؟ خیر ← مانع نیست (خفاش)
(منطق، اقسام و شرایط تعریف، صفحه‌های ۳۴ و ۳۵)

۱۵۵- گزینه «۴»

(عرفان ره‌شنیا)

طبق فعالیت تکمیلی کتاب درسی باید بدانید که استدلال طوطی در داستان مذکور، استقرای تمثیلی است. در گزینه «۱» استنتاج بهترین تبیین آمده است و در گزینه‌های ۲ و ۳ نیز از استقرای تعمیمی استفاده شده است. (دقت کنید که در گزینه «۲» آمارها قطعاً تمام تصادفات را ناشی از سرعت غیرمجاز نشان نمی‌دهند، بلکه اکثر تصادفات این‌گونه‌اند، اما گوینده این آمارها را به کل تصادفات تعمیم داده است.) اما در گزینه «۴» استقرای تمثیلی بیان شده، زیرا صرف شباهت ظاهری بین دو درس (از یک فصل بودن) باعث شده حکم یکی به دیگری سرایت داده شود.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۲، ۴۳، ۴۵، ۴۶، ۴۸ و ۵۱)

۱۵۶- گزینه «۲»

(مهمرب رضایی‌بغا)

استدلال استقرایی تعمیمی که از بررسی چند نمونه تصادفی، حکمی درباره کل جامعه آماری می‌دهد، بر مبنای تخمین بنا شده است و نمی‌توان نتیجه قطعی از آن گرفت. وقتی می‌گوییم: «پس از خرید سوغاتی از چند مغازه شهر، متوجه شدم که کاسبان این شهر گران‌فروش هستند.» استقرای تعمیمی است، زیرا از بررسی چند مغازه جزئی، حکمی کلی به کاسبان آن شهر نسبت داده شده است.

بررسی سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: استقرای تمثیلی است.

گزینه «۳»: استنتاج بهترین تبیین است.

گزینه «۴»: استدلال قیاسی است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۱، ۴۳، ۴۵، ۴۶ و ۴۸)

۱۵۷- گزینه «۲»

(هواد پاکرن - فاروج)

همه عبارات‌ها و گزاره‌های مطرح‌شده بیانگر فرایند استنتاج بهترین تبیین توسط ذهن انسان‌های مختلفی است که در برخورد با رویدادهای مختلف سعی کرده‌اند نتیجه‌گیری‌های مناسبی را از میان تبیین‌ها و حالات ممکن در ذهنشان بیرون بکشند. اما در گزینه «۲» و عبارت «کارمند بانک الف با مسعود بدرفتاری می‌کند و او حاضر نیست در هیچ بانکی باشد.» در واقع مسعود با دیدن بداخلاقی یک کارمند دچار تعمیم شتاب‌زده نسبت به همه کارمندان بانک‌ها شده است و حاضر نیست وقتش را در بانک سپری کند. این گزینه یک استقرای تعمیمی ضعیف است.

(منطق، اقسام استدلال استقرایی، صفحه‌های ۴۵، ۴۶ و ۴۸ تا ۵۰)

۱۵۸- گزینه «۳»

(فیروز نژادنهف - تبریز)

علت رد سایر گزینه‌ها:

گزینه «۱»: «است» اسنادی نیست و محمول «موجود در آذربایجان غربی» است.

گزینه «۲»: قضیه شخصیه بوده و سور ندارد.

گزینه «۴»: قضیه شخصیه است.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۶ تا ۵۹)

۱۵۹- گزینه «۱»

(مهمرب کرمی‌نیا - رفسنجان)

اگر قضیه‌ای جزئی باشد، شخصیه نیست و اگر موضوع قضیه‌ای جزئی باشد، قضیه محصوره نیست.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۸ و ۵۹)

۱۶۰- گزینه «۲»

(کتاب آبی پیمانه‌ای - کنکور قاجار از کشور ۱۴۰۰)

در منطق با جملات انشایی (امری، پرسشی، تعجبی، ندا و ...) کاری نداریم. زیرا صرفاً بیانگر تمایلات و احساسات درونی ما هستند و در آن‌ها نمی‌توان از مغالطات سخن گفت. این جملات اصلاً قابلیت صدق و کذب ندارند که بتوان به آن‌ها خطایی نسبت داد.

(منطق، قضیه عملی، صفحه‌های ۵۵ و ۵۶)

اقتصاد

۱۶۱- گزینه «۴»

(امسان عالی‌نژاد)

الف) در قیمت ۳۰,۰۰۰ ریال، به دلیل پایین بودن قیمت و ارزان‌تر بودن کالا، تقاضا زیاد است (۴۰۰ کیلو از کالا را تقاضا دارند). اما تولیدکنندگان برای تولید کالا به دلیل پایین بودن قیمت و سودآوری کمتر، انگیزه و تمایل چندانی ندارند و تنها ۲۰۰ کیلو از کالا را تولید می‌کنند، در نتیجه خواهیم داشت:

حداکثر پرداختی مصرف‌کنندگان در قیمت ۳۰,۰۰۰ ریال

میلیون ریال ۶ = ریال ۶,۰۰۰,۰۰۰ = $30,000 \times 200$

ب) در قیمت‌های بالاتر از ۴۰,۰۰۰ ریال (قیمت تعادلی) کمبود تقاضا و مازاد عرضه وجود دارد.

ج) حداکثر درآمد تولیدکنندگان در ردیف ۳ (قیمت و مقدار تعادلی) قیمت ۴۰,۰۰۰ ریال هست.

ریال $120,000,000 = 40,000 \times 3000$ = حداکثر درآمد تولیدکنندگان

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۱ و ۵۴)

۱۶۲- گزینه «۳»

(آفرین سامیری)

الف) خانوارها «کالا و خدمات» مورد نیاز خود را از کسب و کارها (بنگاه‌ها) خریداری می‌کنند.

ب) خانوارها منابع تولید (نیروی کار، سرمایه و زمین) را از طریق «بازار عوامل تولید» به بنگاه‌ها عرضه می‌کنند.

ج) بنگاه‌ها در ازای ارائه کالا و خدمات به بازار محصولات، «درآمد» دریافت می‌کنند.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۳۶ و ۳۷)

۱۶۳- گزینه «۲»

(کنکور اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ - نوبت اول اردیبهشت ماه)

بازار اشاره شده در صورت سؤال به بازار انحصاری فروش اشاره دارد، بازار انحصاری فروش بازاری است که در آن فقط یک فروشنده برای یک کالا یا خدمت خاص وجود دارد و هیچ رقیبی ندارد.

ویژگی‌های اصلی:

تنها تولیدکننده: فقط یک شرکت یا فروشنده وجود دارد.

نبود جایگزین: محصول یا خدمت مشابهی در بازار نیست.

کنترل قیمت: فروشنده می‌تواند قیمت را تا حد زیادی تعیین کند. در این بازار فروشنده قیمت‌گذار و خریداران قیمت‌پذیر هستند.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۵۱ و ۵۲)

۱۶۴- گزینه «۳»

(کنکور اردیبهشت ماه ۱۴۰۴ - نوبت اول اردیبهشت ماه)

الف)

= درآمد فروشندگان در هر سطح از قیمت

قیمت محصول $\times$ میزان محصول فروش رفته (نه تولید شده)

در نقطه B درست است تعداد ۳۰ عدد از کالا تولید شده، اما در این

سطح از قیمت تنها ۱۰ عدد تقاضا از سمت تقاضاکنندگان وجود دارد. در

نتیجه درآمد فروشندگان در این نقطه برابر است با:

تومان $4000 = 400 \times 10$ = درآمد فروشندگان در هر نقطه B

در نقطه E که محل برخورد منحنی‌های عرضه و تقاضا و نقطه تعادل بازار

است تعداد ۲۰ عدد از کالا تولید شده و به همان میزان تقاضا در بازار نیز

وجود دارد. در نتیجه درآمد فروشندگان در این نقطه برابر است با:

تومان $6000 = 20 \times 300$ = درآمد فروشندگان در هر نقطه E

= تغییر درآمد فروشندگان در نقطه B نسبت به نقطه تعادل (نقطه E)

تومان $2000 = 6000 - 4000$

ب) در نقطه D و سطح قیمت ۲۰۰ تومان، میزان تقاضا برابر با ۳۰ عدد

و میزان عرضه برابر با ۱۰ عدد است. مشاهده می‌شود که در این سطح از

قیمت میزان تقاضا بیشتر از میزان عرضه است و در اصطلاح گفته می‌شود

بازار با مازاد تقاضا و یا کمبود عرضه مواجه است.

- در بازار به دلیل پایین بودن قیمت و ارزان بودن کالا، تقاضاکنندگان میزان

زیادی از کالا را تقاضا دارند؛ درحالی‌که به دلیل ارزان بودن کالا و پایین

بودن میزان سود، تولیدکنندگان تمایل چندانی به تولید کالا ندارند و تنها

۱۰ عدد از کالا را تولید می‌کنند. در نتیجه اگر تمامی ۱۰ عدد کالای

تولید شده توسط تولیدکنندگان خریداری شود، هنوز تقاضاکنندگان در بازار

برای کالا به میزان ۲۰ عدد تقاضا دارند $(20 = 30 - 10)$ ولی

تولیدکنندگان دیگر حاضر به تولید در این سطح از قیمت نیستند. در این

شرایط اقتصاددانان می‌گویند بازار با مازاد تقاضایی معادل ۲۰ عدد مواجه

است.

(اقتصاد، بازار پیست و چگونه عمل می‌کنند، صفحه‌های ۳۸ تا ۵۱ و ۵۴)

۱۶۵- گزینه «۳»

(سارا شریفی)

الف) در «مالیات بر ارزش افزوده»، کالا و خدمات واسطه‌ای از پرداخت مالیات معاف می‌شوند.

ب) «تعرفه‌های گمرکی» معمولاً برای حمایت از صنایع داخلی نیز به کار گرفته می‌شوند.

ج) «مالیات بر مصرف» نهایتاً به وسیله مصرف‌کننده نهایی پرداخت می‌شود.

د) اساس و مبنای «مالیات بر دارایی» ثروت مؤدی است.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه‌های ۶۱ تا ۶۳)

۱۶۶- گزینه «۴»

(سارا شریفی)

الف)

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله (۱)

$$\text{تومان } ۲۵۰ = ۲۵۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}$$

ب) اعتبار مالیات بر ارزش افزوده‌هایی که در مرحله قبل از مرحله سوم پرداخت شده است برابر است با میزان مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله دوم؛ در نتیجه خواهیم داشت:

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله (۲)

$$\text{تومان } ۳۲۰ = ۳,۲۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}$$

ج) مجموع مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده برابر است با مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله آخر؛ در نتیجه خواهیم داشت:

مالیات بر ارزش افزوده جمع‌آوری شده توسط فروشنده در مرحله (۳)

$$\text{تومان } ۵۵۰ = ۵,۵۰۰ \times \frac{۱۰}{۱۰۰}$$

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه ۶۳)

۱۶۷- گزینه «۱»

(سارا شریفی)

منابع مالی دولت معمولاً از محل مالیات، فروش دارایی‌های عمومی و ایجاد بدهی مانند فروش اوراق مشارکت تأمین می‌شود.

(اقتصاد، نقش دولت در اقتصاد چیست؟، صفحه ۵۹)

۱۶۸- گزینه «۳»

(مهدی ضیائی)

نکته: هر کشوری که بتواند کالایی را با قیمت تمام‌شده کمتری در مقایسه با سایر کشورها تولید کند، در تولید آن کالا مزیت مطلق خواهد داشت.

باتوجه به اطلاعات داده شده، کشور A در تولید بادام و کشور B در تولید پسته مزیت مطلق دارند. در نتیجه بهتر است در محصولی که مزیت دارند، تخصص و تمرکز یابند و محصولات خود را با یکدیگر مبادله کنند. بنابراین کشور B، باید پسته را در کشور خود تولید کند و بادام را از کشور A خریداری کند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه‌های ۷۲ و ۷۳)

۱۶۹- گزینه «۱»

(آفرین ساپری)

الف) در سال ۱۹۹۲، آمریکا، کانادا و مکزیک پیمان تجارت آزاد مشهور به پیمان نفتا را امضا کردند. بیل کلینتون رئیس جمهور وقت آمریکا بیان کردند نفتا به معنای شغل و درآمد مناسب برای آمریکایی‌هاست.

ب) در سال ۱۹۴۷، ۲۳ کشور برای جلوگیری از اقدامات حمایت‌گرایانه کشورها علیه یکدیگر و حفظ روابط تجاری بین خودشان قراردادی غیررسمی را امضا کردند که به قرارداد گات مشهور شد.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۵)

۱۷۰- گزینه «۱»

(مهدی ضیائی)

در صورتی یک کشور می‌تواند به وضعیت استقلال و استحکام اقتصادی نزدیک شود که با خلق مزیت‌های جدید اقتصادی امکان تأمین برخی نیازهای مهم و اساسی (نه همه آنها) را در داخل کشور فراهم کند.

(اقتصاد، تجارت بین‌الملل، صفحه ۷۷)

.....

.....

.....

.....

دفترچه پاسخ

آزمون هوش و استعداد

(دوره دوم)

۱۷ مرداد

تعداد کل سؤالات آزمون: ۲۰

زمان پاسخ‌گویی: ۳۰ دقیقه

گروه فنی تولید

حمید لنجان‌زاده اصفهانی	مسئول آزمون
فاطمه راسخ	ویراستار
محیا اصغری	مدیر گروه مستندسازی
علیرضا همایون‌خواه	مسئول درس مستندسازی
حمید اصفهانی، فاطمه راسخ، حمید گنجی، حامد کریمی، فرزاد شیرمحمدلی	طراحان
معصومه روحانیان	حروف‌چینی و صفحه‌آرایی
حمید عباسی	ناظر چاپ

استعداد تحلیلی

۲۵۱- گزینه ۳»

(فامد کریمی)

عبارت «سرخورده شدن» حرف اضافه «از» می گیرد. «پرداختن» نیز «به» می گیرد:

در نیمه دوم قرن دوازدهم در اصفهان و بعدها در سایر نقاط ایران، گروه هایی از شاعران از پیچ و خم ها و تلاش های مضمون یابی سبک هندی سرخورده و ملول، به سبک های گذشته بازگشت نمودند و به تتبع در سبک های کهن برای برداشتن گامی به جلو و ارائه سروده های منطبق با زبان و فرهنگ خویش پرداختند.

(تکمیل متن، هوش کلامی)

۲۵۲- گزینه ۲»

(فامد کریمی)

متن از یادگیری معلّم و نیز نگاه آموزش سنتی به خطای دانش آموز، سخنی نگفته است. علاوه بر این، نمی گوید که نظام های جدید آموزشی نقش معلّم را در آموزش کمرنگ تر می کند، یا دانش آموزان را به حال خود رها می کند. بلکه می گوید هدف این نظام ها تقویت مهارت های حل مسئله، تفکر انتقادی و توانایی یادگیری مستقل است، یعنی این موارد، مهارت هایی تغییر پذیرند.

(تکمیل متن، هوش کلامی)

۲۵۳- گزینه ۳»

(فامد کریمی)

متن به صراحت می گوید زمان روانی «با معنا، هیجان و توجه» در آمیخته است. یعنی آنچه انسان تجربه می کند، تابع احساس و موقعیت است، نه صرفاً عدد.

(درک متن، هوش کلامی)

۲۵۴- گزینه ۲»

(فامد کریمی)

نویسنده با مثال متن، می خواهد نشان دهد ادراک زمانی بسته به کیفیت تجربه تغییر می کند. درسی که جذاب باشد، زمانش کوتاه حس می شود؛ این دقیقاً هدف نویسنده از مثال بوده است.

(درک متن، هوش کلامی)

۲۵۵- گزینه ۱»

(فامد کریمی)

به جز گزینه ۱»، سه واژه ی همه ی گزینه ها مترادف اند. در گزینه ۱»، «اکراه» و «انزجار» مترادفند و «رغبت» متضاد آن هاست.

(انساب اربعه، هوش کلامی)

۲۵۶- گزینه ۳»

(همید کنهی)

وقتی برخی الف ها ب نیستند، یعنی بخش هایی باید در نمودار باشد که الف هست ولی ب نیست. یعنی الف نباید تماماً درون ب باشد. همچنین این دو دسته کاملاً از هم جدا نیز نیستند، چرا که برخی الف ها ب هستند. معلوم است که گزینه های ۱» و ۴» نادرست است. همچنین ما از وجود ب که الف نباشد، خبری نداریم. پس دو حالت گزینه ۳» هر دو ممکن است.

(هوش کلامی)

۲۵۷- گزینه ۳»

(انساب اربعه، هوش کلامی)

نه همه میوه ها شیرین است و نه همه شیرین ها میوه اند. اما برخی میوه ها شیرین اند. همچنین سیب ها همه میوه اند ولی همه میوه ها سیب نیستند. پس تا این جا تکلیف دسته های الف، ب و ج معلوم است. اما بخش مشترک سه دسته الف، ب، ج، می شود سیب های شیرین.

(هوش کلامی)

۲۵۸- گزینه ۱»

(همید اصفهانی)

اطلاعات را در جدول می نویسیم:

دهه	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰
نام	مانی / مینا	نیما	مانی / مینا	مونا
	(۳)	(۳)	(۳)	(۱)
آجیل	بادام / پسته	تخمه (۲)	بادام / پسته	پسته (۱) / فندق (۶)
	(۷)		(۸)	
موسیقی	پاپ (۲) / مکرل (۴) / راک (۵)	رپ (۲)		
ساز	عود / تار (۸)	سنتور (۸)	عود / تار (۷)	سنتور (۴) / سه تار (۸)

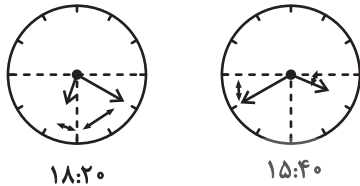
۱) مونا از همه کوچک تر است و پسته دوست ندارد.
 ۲) متولد دهه شصت تخمه و رپ دوست دارد و از آن که پاپ دوست دارد بزرگ تر است.
 ۳) مینا تخمه دوست ندارد، پس متولد دهه شصت نیست، مانی هم بادام دوست دارد، پس او هم متولد دهه شصت نیست. مونا هم متولد دهه هشتاد

(خاطمه راسخ)

۲۶۲- گزینه «۳»

هر دو عدد روی ساعت، $\frac{36}{12} = 3^\circ$ فاصله دارند. دقت کنید عقربه ساعت‌شمار در هر یک از ساعت‌های صورت سؤال، به‌طور دقیق روی عدد یادشده نیست و از آن فاصله گرفته است.

$$2 \times 3^\circ = 6^\circ$$

$$1 \times 3^\circ = 3^\circ$$

$$\frac{2^\circ}{6^\circ} \times 30^\circ = 10^\circ \quad \frac{4^\circ}{6^\circ} \times 30^\circ = 20^\circ \quad \text{زاویه عقربه‌ها از مبدأ:}$$

$$6^\circ + 10^\circ = 16^\circ \quad 180^\circ - (20^\circ + 30^\circ) = 130^\circ \quad \text{کل فاصله:}$$

$$130^\circ - 16^\circ = 114^\circ \quad \text{اختلاف خواسته‌شده:}$$

(ساعت، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۳- گزینه «۴»

(ممیر کنی)

پنج ساعت و شش دقیقه قبل از ساعت شانزده و چهار دقیقه و پنج ثانیه:

$$\begin{array}{r} 16:40:05'' \\ - 5:06:00 \\ \hline 11:34:05'' \end{array}$$

هفده ساعت و بیست و چهار دقیقه و پانزده ثانیه بعد:

$$\begin{array}{r} 11:34:05'' \\ + 17:24:15'' \\ \hline 28:58:20'' \end{array} \xrightarrow{-24} 4:58:20''$$

(ساعت، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۴- گزینه «۲»

(ممیر کنی)

بین روز نخست ماه اردیبهشت و روز سی مهر، ۱۸۴ روز فاصله است:

$$30 + (4 \times 31) + 30 = 184$$

ماه مهر چهار ماه سی و یک روزه باقی اردیبهشت

$$184 = (26 \times 7) + 2 \quad \text{این ۱۸۴ روز، ۲۶ هفته و ۲ روز است:}$$

پس اگر یک اردیبهشت شنبه باشد، سی مهر دوشنبه است.

(تقویم، هوش منطقی ریاضی)

است، پس متولد دهه شصت نیماست. پس مانی و مینا متولدین دهه‌های ۵۰ و ۷۰ هستند.

(۴) آن که متال دوست دارد بزرگ‌ترین نیست. آن‌که سنتور دوست دارد، کوچک‌ترین نیست.

(۵) متولد دهه پنجاه رپ دوست ندارد، متال و پاپ را هم همین‌طور. پس او راک دوست دارد.

(۶) مانی بادام دوست دارد و نیما تخمه. مونا پسته دوست ندارد، پس فندق دوست دارد و پسته به مینا می‌رسد.

(۷) مانی عود و بادام دارد و مینا پسته و تار، این موارد را به جدول اضافه می‌کنیم.

(۸) مونا سنتور نمی‌نوازد، عود و تار هم نمی‌نوازد. پس سه‌تار می‌نوازد. نیما هم به همین استدلال سنتور می‌نوازد.

جدول را با حذف اضافه‌ها ساده‌تر می‌کنیم:

دهه	۵۰	۶۰	۷۰	۸۰
نام	مانی / مینا	نیما	مانی / مینا	مونا
آجیل	بادام / پسته	تخمه	بادام / پسته	فندق
موسیقی	راک	رپ		
ساز	عود / تار	سنتور	عود / تار	سه‌تار

و اطلاعات دیگری نداریم. طبق جدول بالا، متولد دهه ۵۰ است که راک دوست دارد.

(منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۵۹- گزینه «۱»

(ممیر اصفهانی)

طبق جدول بالا مونا قطعاً سه‌تار دارد.

(منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۰- گزینه «۱»

(ممیر اصفهانی)

طبق جدول بالا متولد دهه شصت نیماست.

(منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۱- گزینه «۲»

(ممیر اصفهانی)

آجیل مونا، فندق است.

(منطق، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۵- گزینه «۱»

(فرزاد شیرمحمدلی)

در چهار سال متوالی، یکی از سال‌ها کیسه است. پس کل روزها،
 $1461 = 1 + (4 \times 365)$ روز است که ۲۰۸ هفته و ۵ روز است:

$$1461 = (208 \times 7) + 5$$

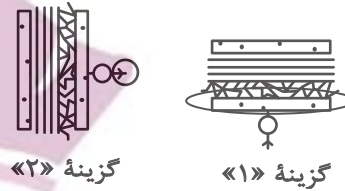
پس حداقل تعداد جمعه‌ها ۲۰۸ و حداکثر آن ۲۰۹ است.

(تقویم، هوش منطقی ریاضی)

۲۶۶- گزینه «۳»

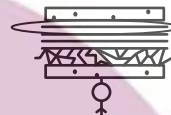
(فاطمه راسخ)

قسمت‌های متفاوت دیگر گزینه‌ها:

گزینه «۲»

گزینه «۱»

گزینه «۴»

(دوران، هوش غیرکلامی)

۲۶۷- گزینه «۲»

(فاطمه راسخ)

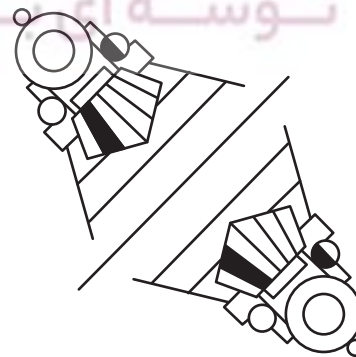
همه شکل‌ها از دوران هم به دست می‌آیند، جز این که در گزینه «۲» دو خط
 جابه‌جا رسم شده‌اند:

(شکل متفاوت، هوش غیرکلامی)

۲۶۸- گزینه «۳»

تقارن مدتظر:

(قرینه یابی، هوش غیرکلامی)

۲۶۹- گزینه «۳»

(حمید کنی)

تعداد بخش‌های رنگی در شکل‌ها از چپ به راست یکی یکی بیش‌تر می‌شود.

(الگوی فنی، هوش غیرکلامی)

۲۷۰- گزینه «۱»

(فرزاد شیرمحمدلی)

مجموع قسمت‌های رنگی هر دایره در هر ردیف، یک دایره رنگی کامل،
 تشکیل می‌دهد.

همچنین در هر ستون، هر یک از دندان‌های پایین شکل، دقیقاً دو بار آمده
 است.

(ماتریس، هوش غیرکلامی)